

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านโคกพัฒนา

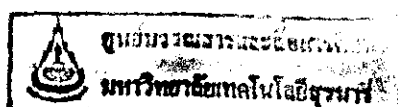
สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

ISBN.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์อติลา รักษาชล)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์อติลา รักษาชล)

.....
(อาจารย์อิศรา ประมุลสุข)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)
คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
วันที่ เดือน พ.ศ.

ชำนาญ สรศักดิ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านโลกพัฒนา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์อติลา รักษาพล, 70 หน้า

ISBN

สารนิพนธ์ ฉบับนี้ได้ทำการศึกษา และประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านโลกพัฒนา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2545

วัตถุประสงค์ในการวิจัยมี 4 ข้อ คือ 1.กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทของบ้านโลกพัฒนาบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด 2. เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของโครงการ 3.กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำให้เกิดการสร้างสร้างเครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้ 4. การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบรายงาน บร. 1- บร.12 และอื่น ๆ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

ผลการประเมินระบบ A พบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยมีสมาชิกกองทุนจำนวน 54 ราย มีคณะกรรมการ 11 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 5 คน ได้รับอนุมัติเงินกู้ 21 ราย เป็นเงิน 357,000 บาท ยอดเงินคงเหลือ 643,000 บาท มียอดเงินสั่งจะสะสม 18,112.14 บาท

ผลการประเมินหน่วยระบบ B ผู้กู้ทุกรายนำเงินไปลงทุนในอาชีพเดิมของตนเองที่ทำอยู่ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และผู้กู้ทุกรายนำเงินไปลงทุนตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ ทำให้เกิดการเพิ่มรายได้ และ เกิดการจ้างงานในชุมชนซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายชื่อชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างค้ำจุน ทั้งในด้านการวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ อลิษา รักษาชล อาจารย์ที่ปรึกษาบัณฑิตอาสา ตำบลหนองสรวง
 - คุณ ชัชฎาพร ราชวงษ์ อาจารย์ผู้ช่วยบัณฑิตอาสา ตำบลหนองสรวง
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, รองศาสตราจารย์ ดร. ไทย ทิพย์สุวรรณ, อาจารย์ ดร. มัลลิกา สังข์สนิท, อาจารย์ ดร. สุนิตยา เดือนนาคี, อาจารย์รัชฎาพร วิสุทธากร , อาจารย์ ชนิศา สุกแสงปัญญา, อาจารย์ วัลลพ สุปัญญาโชติกุล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ปรึกษา ด้านวิชาการ
 - นายอำเภอ , ปลัดอาวุโส , พัฒนาการ , เกษตรอำเภอ อำเภอขามทะเลสอ ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลต่างๆ
 - กำนัน , องค์กรบริหารส่วนตำบล , ผู้ใหญ่บ้าน , ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน , คณะกรรมการกองทุนตำบลหนองสรวงทุกท่าน ที่ให้ข้อมูล , สถานที่และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
 - ชาวบ้านโคกพัฒนาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือทุก ๆ ด้าน
- ท้ายนี้ขอกราบขอพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ชำนาญ ธรรมศักดิ์

สารบัญ

หน้า

หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญรูปภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพพ์โมเดล	17
8. การวิเคราะห์ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	20
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ (ถ้ามี)	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	21
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	21
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	23
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	25
4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	27
5. ตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น	30
6. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าบนตัวแปร	32
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	45
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	45
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	59
3. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	62
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	66
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	70
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	70
2. วิธีดำเนินการ	70
3. ผลการดำเนินการ	71
4. อภิปรายผล	72
5. ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	ซ
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	ญ
ภาคผนวก ข.	ฉ
ภาคผนวก ค.	ฎ

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ	17
2	ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองชีพ โมเดล	19
3	ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตีฟเฟิลบีม	20
4	รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของโพรวิส	24

สารบัญรูปภาพ

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	31
2	แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A	33
3	แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B	35
4	การเกิดกองทุน	36
5	ระดับบริหารกองทุน	37
6	การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	38
7	การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	39
8	ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น	39
9	ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินกองทุน	41
10	ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา	41
11	การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	42
12	ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด	42
13	ความเข้มแข็งของชุมชนทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านที่บัณฑิตรับ ผิดชอบ	43
14	ประเพณีประจำหมู่บ้าน	52
15	รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โลกพัฒนา	54

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เนื่องจากปัญหาความตกต่ำทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมแก่ประชากรของชาติ โดยรัฐบาลได้ดำเนินนโยบาย จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

จากสภาพปัญหาความยากจนของประชากรในชาติ เนื่องจากความตกต่ำทางเศรษฐกิจของชาติ ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน กับธุรกิจทุกระดับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมุ่งที่จะแก้ปัญหาระดับฐานรากของประเทศ

จากการดำเนินงานตาม โครงการดังกล่าว ทำให้ประชากรในระดับฐานรากมีเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ช่วยแก้ไขปัญหาการกู้ยืมเงินนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง และช่วยให้หมู่บ้านและชุมชนได้มีการเรียนรู้ในด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ของบ้านโลกพัฒนาบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.2 เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของโครงการ

2.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้

2.4 การค้นหาตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของชุมชน

3. กรอบความคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งทางด้านสังคมวิทยา ด้านมนุษยนิยม ด้านประชาสังคม โดยยึดหลักความคิดและรูปแบบการประเมินชีพม์โมเดลของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ซึ่งใช้เป็นกรอบความคิดหรือโครงสร้างความคิด เพื่อใช้กำหนดตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดเพื่อเก็บข้อมูลในการประเมิน ซึ่งรูปแบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL จะทำให้นักประเมินจะได้ข้อดีข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

แบบจำลองชีพม์โมเดลจะประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจ เพื่อตัดสินใจและดูแลผลสำเร็จของโครงการ

ความหมายของการประเมินในทัศนะของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีมได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ร่วมกับ CIPP MODEL ของสตัฟเฟิลบีม

1. ประเวศ วะสี (2541 : 27) นำเสนอว่า ทูตทางสังคมต้องประกอบด้วยความเป็นกลุ่มก้อนทางสังคม มีการศึกษา มีวัฒนธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีประสิทธิภาพในการทำงานมีระบบการเมืองและระบบราชการที่ดี
2. ประเวศ วะสี (2541 : 41 – 57) วิธีการสร้างความเข้มแข็งทางสังคม 10 ประการ สำหรับประชาคมตำบลและบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. กำหนดนโยบายและกระแสดังกล่าวร่วมกันให้ชัดเจน
2. ดำเนินการวิจัยชุมชนและเครือข่าย
3. ส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน
4. สร้างศูนย์บริการวิชาการแบบเบ็ดเสร็จ
5. เชื่อมต่อการค้าขาย
6. สร้างสื่อเพื่อสังคม
7. ปรับปรุงวิธีการบริหารงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน
8. ออกกฎหมายเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน
9. ฝึกฝนอบรมทักษะการสร้างความเป็นชุมชน
10. วิจัยเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและประเมินผล

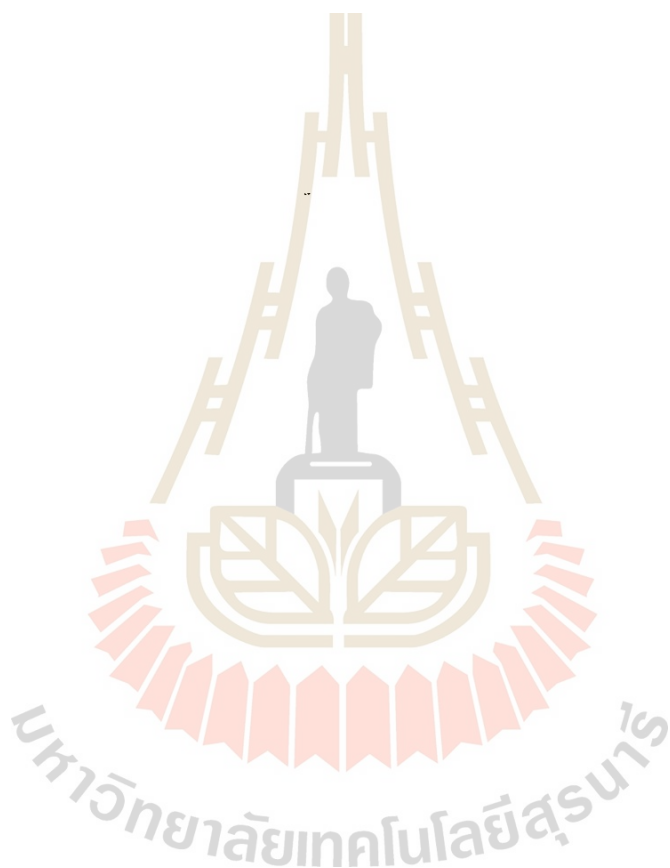
4. วิธีดำเนินการ

1. กำหนดพื้นที่เป้าหมายของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
2. ศึกษาสภาพโดยรวมของบริบทชุมชน พร้อมกับการศึกษาระเบียบข้อบังคับและกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป้าหมาย
3. ใช้ชีพีชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ หรือตัวชี้วัด ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ บร.1 – บร.12 และใช้การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม
5. ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลและเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเภท
6. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ของบ้านโลกพัฒนา บรรลุเป้าหมายตามโครงการ
2. ได้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามโครงการ

3. ได้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้
4. ได้ทราบถึงตัวชี้วัดที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาต่าง ๆ ที่ใช้ในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้วิจัยได้ประมวลจากแนวคิดหรือกรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมิน ดังกล่าว มี 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
 3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
 5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล
 8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ
- ดังมีรายละเอียดแต่ละข้อต่อไปนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนในด้าน การเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้าน เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 5 ประการคือ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของคน
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน สำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544

4. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้ (แสดงละเอียดแสดงในภาคผนวก ก)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนเป็นวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน โดยจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่าเทียมกันและจะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 กล่าวว่

- การประชุม ผู้มาประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้าประชุมแทนได้

- เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกแล้วเสร็จ ให้ผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้านตลอดจนคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ สนับสนุนให้การเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามมติของเวทีชาวบ้าน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

(1) เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

(2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์

(3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

(7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

4.1.1 จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

4.1.2 ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดำหนดพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

4.1.3 เปิดบัญชีธนาคาร

4.2 การประเมินความพร้อมกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้ว คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

4.2.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

4.2.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน

4.2.4 ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน

4.2.5 การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน

4.2.6 การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

4.2.7 การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

4.3 รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

4.3.1 สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน

4.3.2 มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้ที่มีอำนาจ ในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคารไปแสดงต่อธนาคาร และมติดังกล่าวต้องให้ประธานกรรมการของกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า

4.3.3 บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ที่ตั้ง ตั้งอยู่เลขที่ 50 หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

5.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

5.2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก จำนวน 32 หลังคาเรือน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพื่อรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน

5.2.2 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้าน

5.2.3 เพื่อส่งเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน

5.2.4 ส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ

5.3 แหล่งที่มาของกองทุน

5.3.1 เงินอุดหนุนที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล

5.3.2 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

5.3.3 เงินกู้ยืม และเงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า

5.3.4 ดอกผล หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน

5.3.5 เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุน ได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือการติดพัน

อื่นใด

5.4 คุณสมบัติของสมาชิก

5.4.1 เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี

5.4.2 ต้องเป็นผู้ที่สนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุนและเห็นชอบด้วยในหลักการของกองทุน

5.4.3 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเพื่อสร้างฐานะของตนเองให้ดีขึ้น

5.4.4 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน

5.4.5 เป็นผู้มีความอดทน เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

5.4.6 มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นไม่น้อยกว่า 1 หุ้น แต่ไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด

5.4.7 เป็นผู้ที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้เป็นสมาชิก

5.5 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.5.1 มีคุณสมบัติตามข้อ 5.4 สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ที่คณะกรรมการกองทุน ณ ที่ทำการกองทุนได้ โดยสามารถสมัครได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรชุมชน แล้วแต่ความสมัครใจของผู้เป็นสมาชิก

5.5.2 คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

5.6 การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

5.6.1 ตาย

5.6.2 ลาออก และได้อนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

5.6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

5.6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม

5.6.5 จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุนไม่ว่ากรณีใด

5.6.6 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับไว้

5.7 สมาชิกที่ขาดจากการเป็นสมาชิก

สามารถยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปี

5.8 ราคาหุ้น

หุ้น ๆ หนึ่งมีมูลค่าหุ้นละ 100 บาท สมาชิกแรกเข้าจะต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด

5.9 วิธีการชำระค่าหุ้น

สมาชิกสามารถชำระค่าหุ้นได้ปีละ 1 ครั้ง

5.10 การกีดค่าธรรมเนียม

คณะกรรมการกีดค่าธรรมเนียมเป็นราย ๆ ละ 20 บาท

5.11 การฝากเงินสั่งจะ

สมาชิกต้องฝากเงินสั่งจะทุกเดือน ๆ ละ เท่า ๆ กัน ในวงเงินไม่ต่ำกว่า 20 บาท ทุกวันที่ 1 – 5 ของเดือน และสมาชิกสามารถถอนเงินฝากได้เมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก

5.12 คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการกองทุน
2. รองประธาน
3. เลขานุการ
4. เภรัญญิก

5. ผู้ตรวจสอบบัญชีภายใน
6. ประชาสัมพันธ์
7. กรรมการ

โดยคณะกรรมการกองทุน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนด 1 ปี นับตั้งแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งให้คณะกรรมการกองทุน จับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนนับจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุน จะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระภายในระยะเวลา ซึ่งคณะกรรมการกองทุนที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่ละดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

5.13 การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม

ให้ถือเสียงข้างมาก และคณะกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงการลงคะแนนเสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นผู้ชี้ขาด

5.14 ประเภทการกู้ยืม

สมาชิกสามารถขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 5.14.1 การพัฒนาอาชีพ
- 5.14.2 การสร้างงานและหรือการเพิ่มรายได้
- 5.14.3 ลดรายจ่าย
- 5.14.4 บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

5.15 การอนุมัติเงินกู้

สมาชิกที่จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการ เพื่อขอกู้เงินต่อกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน และให้สมาชิกรายหนึ่งกู้ได้ในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท และถ้ามีสมาชิกรายใดขอกู้ในวงเงินเกินสองหมื่นบาท ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้วงเงินกู้จะต้องไม่เกิน ห้าหมื่นบาท และวงเงินกู้ตามข้อ 5.14.4 วงเงินกู้จะต้องไม่เกินสามพันบาท

5.16 หลักประกันเงินกู้

5.16.1 วงเงินกู้เกิน 20,000 บาท ต้องใช้หลักทรัพย์และใช้สมาชิกกองทุน จำนวน 2 คนเป็นผู้ค้ำประกัน

5.16.2 วงเงินกู้ไม่เกิน 20,000 บาท ให้ใช้สมาชิกกองทุนจำนวน 3 คนเป็นผู้ค้ำประกัน

5.16.3 วงเงินกู้ตามข้อ 5.14.4 ให้ทำสัญญาโดยมีผู้ค้ำประกัน 1 คน

5.17 การชำระคืนเงินกู้

5.17.1 เงินกู้ตามข้อ 5.14.1 , 5.14.2, 5.14.3 ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายใน 1 ปี

5.17.2 เงินกู้ตามข้อ 5.14.4 ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลา 90 วัน

5.18 อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามข้อ 5.14.1, 5.14.2, 5.14.3 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาทต่อปี

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามข้อ 5.14.4 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน

5.19 การจัดการกำไรสุทธิประจำปี

เมื่อสิ้นปีบัญชีของกองทุน และได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะมีกำหนดสุทธิมาจัดสรรดังนี้

5.19.1 เป็นเงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละยี่สิบ

5.19.2 เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละยี่สิบ

5.19.3 เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละยี่สิบ

5.19.4 เป็นเงินเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละยี่สิบ

5.19.5 เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ และจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในหมู่บ้านในอัตราร้อยละยี่สิบ

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีรายละเอียดดังนี้

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 30 สมาชิกตามข้อ 18 (3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ 32 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 33 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 34 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ฌ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุน ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยประกันให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้ นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

สำหรับกองทุนหมู่บ้านบ้านโคกพัฒนามีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านโคกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

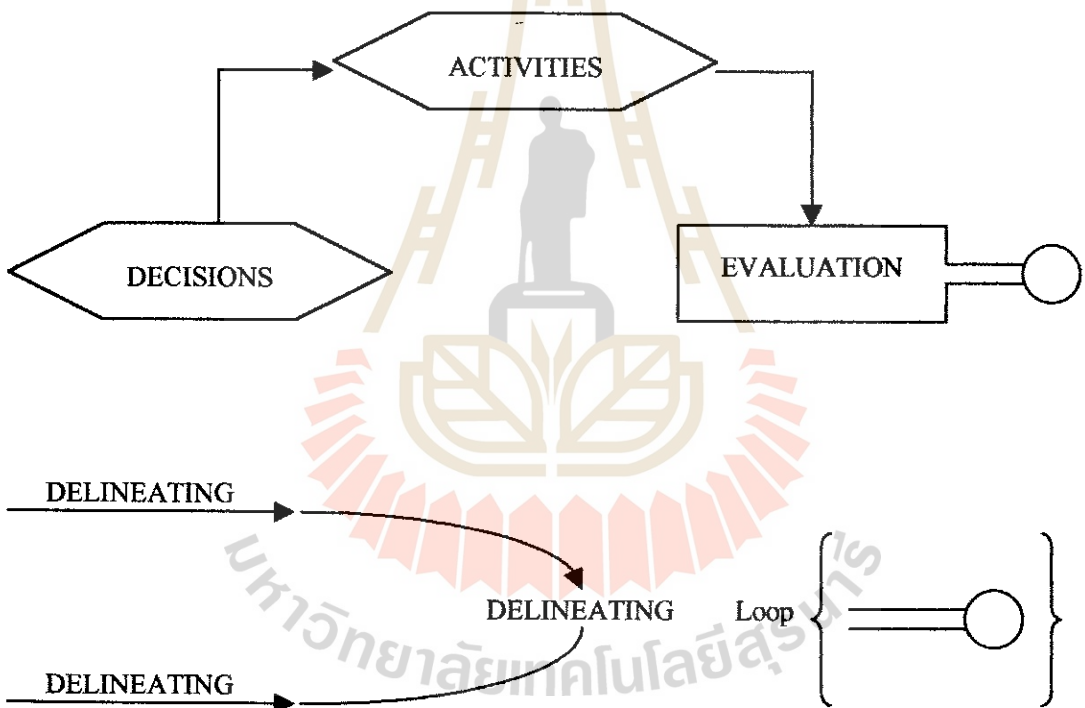
สมาชิกที่จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน แลให้สมาชิกรายหนึ่งผู้ใดในวงเงินไม่เกิน สองหมื่นบาท จะมีสมาชิกรายได้ขอกู้ในวงเงินเกินสองหมื่นบาท ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้เงินกู้จะต้องไม่เกินห้าหมื่นบาทและเงินกู้ตามข้อ 5.13.4 วงเงินกู้จะต้องไม่เกินสามพันบาท

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิปฟ์โมเดล

1. รูปแบบการประเมินแบบซิปฟ์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะได้สรุป “รูปแบบการประเมินซิปฟ์โมเดล” ในหนังสือ รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2544 : 221 – 234) ดังนี้

D.L. Stufflebeam และคนอื่น ๆ (PDK, 1977, P 261 – 265) ได้เสนอแบบจำลอง CIPP (Context – Input – Process – Product Model) เพื่อการประเมินผลโครงการจากแนวความคิดกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ

รูปแบบของกรประเมินโดยใช้หลักของเหตุผลทั่ว ๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. **ขั้นของการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ**
 2. **ขั้นของการรวบรวมนิเทศ (Information) ที่ต้องการ**
 3. **ขั้นของการเสนอนิเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ**
- ด้วยวิธีดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการประเมินในทัศนะคติของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่” (Evaluation is the process of delineating, obtaining and using information for judging alternative decision)

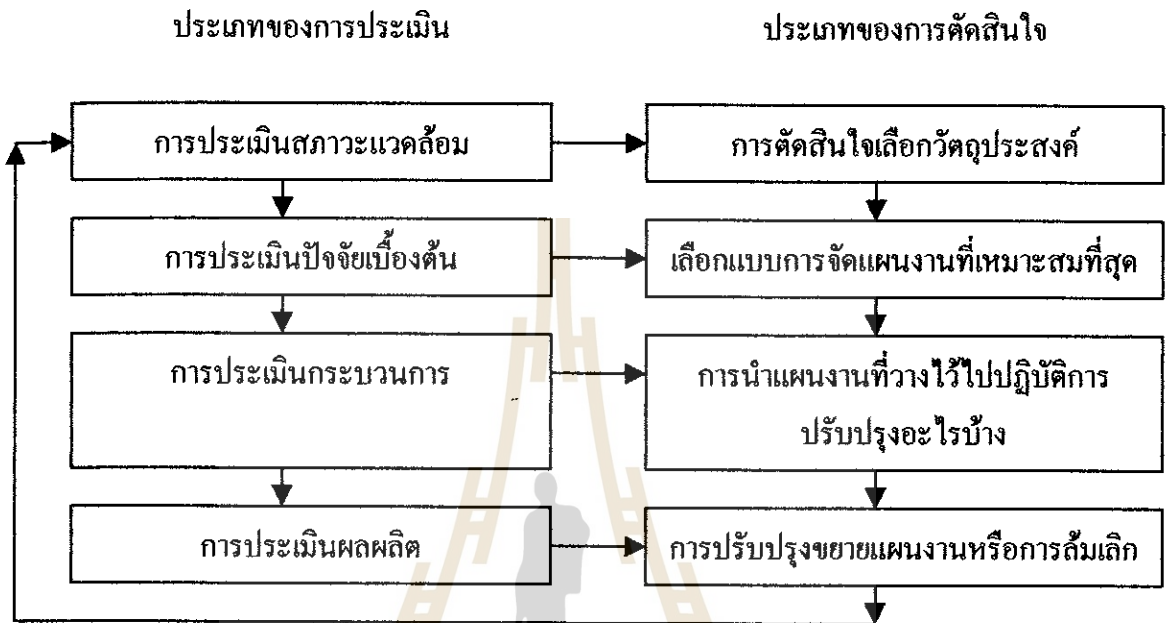
รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็น การประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยแบบจำลองชีพฟ์จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. **การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)** ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. **การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)** เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. **การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)** เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. **การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)** จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทของการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิฟฟ์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2525,

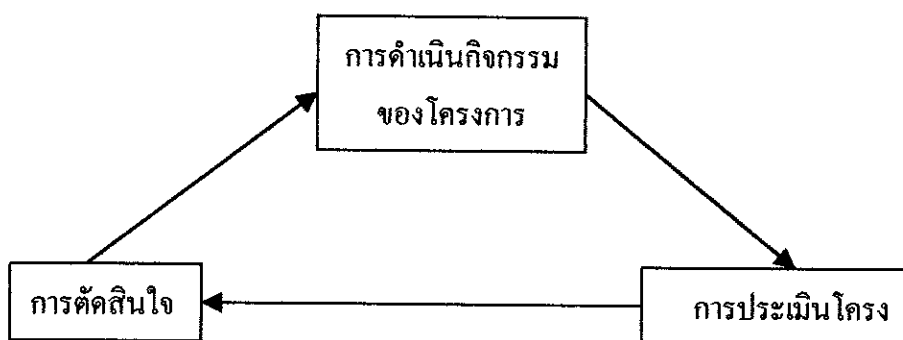
รูปภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิฟฟ์โมเดล (สมหวัง นิธิยานุวัฒน์, 2525)

2. รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล (CIPP MODEL)

เขาวดี ราชชัยบุญศรี (2538 : 36) ได้กล่าวถึงลักษณะรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล ได้ว่า “การประเมิน” คือ กระบวนการของการระบุหรือกำหนด ข้อมูลที่ต้องการรวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจ

3. การประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล “ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา”

(2545: 89 – 90) แนวคิดและรูปแบบการประเมินซิฟฟ์ของสตัฟเฟิลบีม (stufflebean's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ

รูปภาพที่ 3 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหารและสตัฟเฟิลบีม

ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มีของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP Model)

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่รัฐบาลดำเนินการเพื่อสนับสนุนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติโดยการจ้างงานบัณฑิตที่ว่างงานจำนวน 74,881 คน จากกระบวนการคัดเลือกอาจได้บัณฑิตไม่ครบ 100%

บัณฑิตอาสาที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยผ่านกระบวนการการศึกษาโดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยการปฏิบัติงานจริงใน

พื้นที่มอบหมาย 80% และศึกษาในห้องเรียน 20% โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การวิจัยและประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษابัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูล ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 74,881 กองทุน
2. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษา และมีศักยภาพด้านบริหารโครงการ จำนวน 74,881 คน
3. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุน รวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

แผนการดำเนินงาน

1. ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
2. จัดทำหลักสูตร “การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
3. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและคณะกรรมการระดับจังหวัด
4. นักศึกษาผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการปฏิบัติงาน

ระยะเวลาดำเนินงาน : 1 ปี

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. ดัชนีวัดผลสำเร็จของโครงการ

1. จำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
2. จำนวนบัณฑิตที่ว่างงาน มีรายได้
3. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาการบริหารจัดการโครงการ

4. จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. กลไกการติดตามประเมินผล

1. มีคณาจารย์ติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ

3. ผลประโยชน์ของโครงการ

1. บัณฑิตที่ว่างงาน จำนวน 74,881 คน จะได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 จากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ

2. ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียน มีการเรียนรู้ ปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่

3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ

1. แนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “การประเมิน” ตามความหมายของอัลคิน คือ กระบวนการคัดเลือก การประเมินผลข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ หรือใช้เป็นข้อมูลหรือให้เป็นข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ หรือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเลือกการดำเนินการโครงการ ซึ่งอัลคินได้จำแนกการประเมินตามจุดประสงค์ของการใช้ผลการประเมิน 5 ส่วน ได้แก่

1. การประเมินระบบเพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการเป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินการ โครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2. การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุจุดประสงค์

3. การประเมินระหว่างการดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดให้หรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากหรือน้อยเพียงใด

4. การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อแสวงหารูปแบบ แนวทางหรือข้อเสนอแนะ ในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินเพื่อรับรองผลงาน ขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ เป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุดประสงค์ของโครงการและประมวลผลข้อเสนอแนะเพื่อรับรองปรับเปลี่ยน ขยายหรือขยายโครงการต่อไป

อัลดีนได้นำเสนอแนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่การประเมินจุดประสงค์ จนกระทั่งการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการ แต่ยังคงขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบ ๆ เท่านั้น

2. แนวคิดการประเมินของไพรวัส (Provus's Dkcrepancy Evaulation) ไพรวัสได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินว่า เป็นการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน และการค้นหาช่องว่างระหว่าง สิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดข้อบกพร่องของโครงการ และนำรูปแบบและนำรูปแบบการประเมินความสอดคล้อง ที่เป็นกระบวนการของการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการปฏิบัติ ที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดทุกขั้นตอนและจะมีการพิจารณาความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานของโครงการให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ ซึ่งไพรวัสได้จำแนกขั้นตอนการประเมินโครงการประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การบรรยายโครงการ เพื่อศึกษารายละเอียดของโครงการที่ต้องการประเมิน ได้แก่ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต

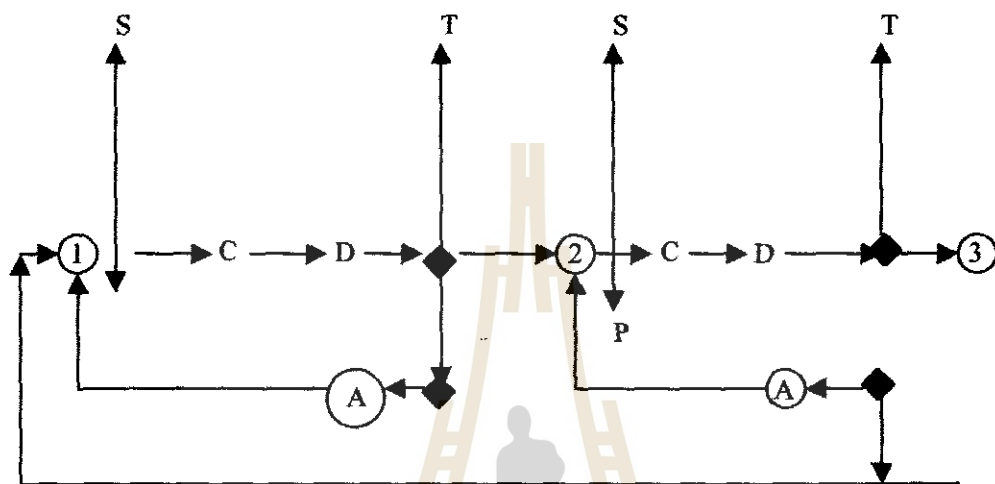
2. การประเมินการดำเนินการของโครงการเพื่อตรวจสอบว่า การดำเนินการของโครงการเป็นอย่างไร และมีอะไรบ้างที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการ

3. การประเมินกระบวนการของโครงการ เพื่อตรวจสอบการดำเนินการของโครงการว่า ได้บรรลุจุดมุ่งหมายในแต่ละส่วนมากหรือน้อยเพียงใด

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตที่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของโครงการ

5. การประเมินค่าใช้จ่ายและผลกำไรเพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับผลที่ได้รับว่ามีความสำคัญสมผลกันมากหรือน้อยเพียงใด

โพรวิสต์ได้นำเสนอรูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้อง

รูปภาพที่ 4 รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของโพรวิสต์

S = มาตรฐาน (standard)

P = การดำเนินงาน (Program performance)

C = เปรียบเทียบ (comparison)

D = ไม่สอดคล้อง (Discrepancy information)

T = ยกเลิก (Ireminate)

A = การเปลี่ยนแปลง (Alliterative)

โดยการพิจารณาดังนี้ กิจกรรมที่ ① จะนำการดำเนินการ (P) มาเปรียบเทียบ (C) กับมาตรฐาน (S) ถ้าพบว่าไม่สอดคล้อง (D) จะมีทางเลือก 3 ทาง คือ ยุติโครงการ (T) หรือมีการเปลี่ยนแปลง (A) หรือกลับไปเริ่มต้นใหม่ หากมีความสอดคล้องก็จะดำเนินการในกิจกรรมที่ ②

3. แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของคน นอกจากนี้หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานร่วมกัน และปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้วยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริหารรวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น

ถิ่น ซึ่งอาจเป็นไปโดยทางอ้อม คือ ผ่านกรรมการที่เป็นฝ่ายบริหารงานของหมู่บ้านหรือเป็นไปโดยตรง คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

4. แนวคิดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาตรงกับความต้องการ ตามความจำเป็นในปัจจุบันและสามารถรองรับความต้องการหรือความจำเป็นในอนาคตได้ด้วย นอกจากนี้จะต้องครอบคลุมมาตรการการรักษามรดกทางทรัพยากรปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นการพัฒนาที่ทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างแท้จริงภายในระบบนิเวศน์วิทยาที่สามารถจะรองรับการดำเนินชีวิตต่อไป ทั้งนี้ต้องควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติด้วยการปรับตัว ยกกระดับความรู้ปรับปรุงองค์กร ปรับประสิทธิภาพทางเทคนิคและเชาว์ปัญญา

ตัวแบบการพัฒนาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้สรุปย่อและคัดลอกบางส่วนมาจากหนังสือเขียนโดย สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ชื่อทฤษฎีและกลยุทธ์พัฒนาสังคม (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2543, 80-87)

ตัวแบบการพัฒนาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยสาระสำคัญของแนวคิดสามารถจะสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนได้ โดยเฉพาะการพิจารณาประเด็นหลักต่อไปนี้

1. ประเด็นที่ว่าเป็นที่ตัว “คน” จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนเพราะเมื่อคนมีความเจริญทางปัญหาสามารถจะสร้างความเจริญได้เอง นับได้ว่าเป็นความเข้มแข็งของทั้งคนและของท้องถิ่น ถ้าไม่พัฒนาคนในท้องถิ่นไม่ยั่งยืน ดังนั้น การพัฒนาคนจึงเป็นกลยุทธ์ของการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2. หลักการพัฒนา 10 ประการ คือ

- 2.1 หลักช่วยเหลือตนเอง ฟังตนเอง เป็นการพัฒนา “คน” เพื่อให้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนมากที่สุด จนก่อให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในตนเอง ดังนั้นคนที่ช่วยตนเองและฟังตนเองได้จะทำให้ท้องถิ่นเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

- 2.2 หลักการเริ่มจากสภาพที่เป็นอยู่ เป็นการพัฒนาจากสิ่งที่เขาได้อยู่แล้วจึงใส่ปัจจัยนำเข้าไป เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงค่อยเป็นค่อยไป ทำให้ชาวบ้านสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้จนเกิดการพัฒนาค้น และท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

- 2.3 การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพราะเป็นสิ่งใกล้ตัว การใช้ทรัพยากรจากบริหารที่ใกล้ ทำให้ชาวบ้านเกิดการฟังตนเองมากที่สุด และสามารถที่จะวางแผนการใช้ทรัพยากรที่พอดี

ทำให้ผลผลิตที่เกิดขึ้นไม่มากหรือน้อยไป การอาศัยทรัพยากรที่ใกล้ตัวเป็นการใช้เงินมากและอาจเกินความจำเป็นของท้องถิ่น

2.4 การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากชาวบ้านในท้องถิ่น เพื่อให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จนเกิดปัญญาสามารถที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้ยั่งยืนได้

2.5 วัฒนธรรมและผู้นำท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนจะต้องดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมชาติไทยที่ดีงาม และผู้นำท้องถิ่นจะต้องเป็นต้นแบบของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่สืบไป เป็นการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นล่มสลาย ทำให้ทั้งเข้มแข็งและยั่งยืน

2.6 ความมีประสิทธิภาพในการพัฒนาให้ได้ผลต้องจัดทำรูปของหนึ่งโครงการ มีลักษณะเป็นหนึ่งหน่วยระบบมีผลผลิตที่คาดหวัง มีปัจจัยนำเข้าและกระบวนการทำงานที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นระบบ เมื่อโครงการดำเนินไปแล้วสามารถประเมินผลและประสิทธิภาพได้

2.7 การประสานงานของหน่วยงานราชการและเอกชนจะต้องมีการประสานความร่วมมือในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของกระบวนการพัฒนา ถ้าทุกหน่วยงานของราชการและเอกชนสามารถประสานงานให้ความร่วมมือกันได้อย่างดีจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

2.8 การทำงานเชิงรุก เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านอย่างตรงประเด็นในการทำงานเชิงรุกนั้น ชาวบ้านในท้องถิ่นจะร่วมทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในการทำระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคนในท้องถิ่นและพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2.9 ความมีคุณธรรมและศิลปะ การพัฒนาคนหากมุ่งแต่ความรู้ความสามารถด้านเศรษฐกิจอย่างเดียว จะทำให้ความเป็นไทยขาดหายไปจากท้องถิ่น สิ่งสำคัญคือคุณธรรมและศิลปะที่แสดงความเป็นท้องถิ่นไทย ดังนั้นการพัฒนาจะต้องทำควบคู่กับคุณธรรมและศิลปะ

2.10 การเชื่อมประสานด้านเวลา เป็นการพัฒนาโดยเชื่อมสภาพของท้องถิ่นในปัจจุบันของไทยเข้ากับเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับการพัฒนาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่นำเข้ามาจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลเสียสภาพความเป็นท้องถิ่นไทย เทคโนโลยีที่ดีนั้นจะต้องเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาคน แล้วส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการประเมินโครงการแต่ละกองทุน หลังจากโครงการเริ่มดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่งเพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ และวิธีการดำเนินการประเมินโครงการนั้นประกอบด้วย

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากองค์ประกอบดังกล่าวได้ทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านโคกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา และมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (The Systems Theory) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินแบบซิพพ์โมเดล (CIPP MODEL) เป็นรูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักเหตุผลทั่วไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจและแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ขั้นของการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ
2. ขั้นของการรวบรวมสารสนเทศ (Information) ที่ต้องการ
3. ขั้นของการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ

ด้วยวิธีดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)

การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อม มี 2 วิธีคือ

1. Contingency Mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (opportunities and pressure outside of the immediate system) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาพัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ คำถามที่ใช้ในการประเมินสภาวะแวดล้อมแบบ Contingency Mode คือ คำถามประเภท “ถ้า...แล้ว”

1. ถ้าต้องการให้กำลังแรงงาน (Manpower) สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแล้ว ควรจะจัดระบบการศึกษาอย่างไร จึงจะตอบสนองความต้องการนี้ได้

2. ถ้ามีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในเขตนี้แล้ว ระบบการจัดการศึกษาของไทยควรจะเป็นอย่างไร จึงจะสอดคล้องกับอัตราการเพิ่มของประชากร

2. Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

ในการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางของหน่วยที่จะประเมิน เพื่อที่จะได้สอดคล้องกับนโยบายและการตัดสินใจในการบริหารของระบบ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินกับผู้บริหารนักประเมินจะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจในปัจจุบันและข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่ต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจในอนาคตให้แก่ผู้บริหาร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evolution)

เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความสามารถของหน่วยงานในการจัดโครงการ
2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไร (Cost and Benefit) ที่จะได้รับ โดยการประเมินด้านอัตรากำลัง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ

1. เพื่อหาและทำลายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้

2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน

3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการมี 3 วิธีคือ

1. แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในโครงการ

2. เกี่ยวกับการวาง โครงการและการตัดสินใจก่อนวางแผน โดยผู้อำนวยการโครงการระหว่างการดำเนินโครงการนั้น

3. ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการจะบอกถึงลักษณะสำคัญใหญ่ ๆ ของโครงร่างโครงการ

ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่างคือ

1. การจัดหาทรัพยากรประเมินกระบวนการเพิ่มเวลา

2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ

3. การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินกระบวนการและบุคลากรในโครงการหรือในแผนงานเอง

4. การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจสิน

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดและแปลความหมายของความสำเร็จได้เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังคงมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ระเบียบวิธีทั่ว ๆ ไปของการประเมินผลผลิต จะรวบถึงเหล่านี้เข้าไว้ด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นทำไปใช้ได้หรือไม่ เหนือในการวัดที่สัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการร่วมด้วย

รูปแบบการประเมินที่นำมาประยุกต์ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากกรอบความคิด ทฤษฎีแบบซิฟฟ์โมเดลที่ได้เสนอไว้ ซึ่งประกอบด้วยกรประเมิน 4 องค์ประกอบ ซึ่งผู้ประเมินโครงการใช้ประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านโลกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินบริบททางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองของหมู่บ้านเป้าหมาย
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินปัจจัยนำเข้าของกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินเป็นประชากรในหมู่บ้าน บ้านโลกพัฒนา ทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- กลุ่ม A หมายถึง ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านบ้านโลกพัฒนา
- กลุ่ม B หมายถึง สมาชิกผู้กู้แต่ละราย
- กลุ่ม C หมายถึง บริบทชุมชน

1. ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านโลกพัฒนา ประชากรของหน่วยระบบนี้ได้แก่
 - คณะกรรมการกองทุน จำนวน 11 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 5 คน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยมีตำแหน่งดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านโคกพัฒนา หมู่ที่ 8

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1. นายสำราญ แพทย์สันเทียะ	ประธาน	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายเลิศ มอญใหม่	รองประธาน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3. นายณรงค์ ขนขุนทด	เลขานุการ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4. นางสุกัญญา ธรรมโรง	เหรัญญิก	ฝ่ายบัญชีกลุ่มออมทรัพย์
5. นายสายัญญ์ คำนสันเทียะ	ตรวจสอบบัญชี	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
6. นายจำลอง แคนสันเทียะ	ตรวจสอบบัญชี	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
7. นายกุหลาบ ภูงกบดาว	ประชาสัมพันธ์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
8. นายเกษม นำชัยภูมิ	ประชาสัมพันธ์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
9. นางส้มเช้า เฉียบพิมาย	กรรมการ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
10. นางสมฤทัย รุ่งสันเทียะ	กรรมการ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
11. นางวทันยา ผักมือ	กรรมการ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

- สมาชิกกองทุนที่ยังไม่ได้กู้เงินในข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- เจ้าหน้าที่ส่วนราชการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ กฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- ชาวบ้านทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านให้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

2. สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ขณะช่วงเวลาประเมินโครงการ มีสมาชิกจำนวน 54 ราย โดยเป็นสมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนทั้งหมด 21 รายได้โดยแยกเป็นประเภทการกู้ยืมดังนี้

1. ด้านการเกษตร	จำนวน 19 ราย
- ปลุกมันสำปะหลัง	15 ราย เป็นเงิน 234,000 บาท
- เลี้ยงสัตว์	4 ราย เป็นเงิน 90,000 บาท
2. ค้าขาย	จำนวน 1 ราย เป็นเงิน 15,000 บาท
3. อุตสาหกรรมในครอบครัว	จำนวน 1 ราย เป็นเงิน 18,000 บาท

3. ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน

1. ผู้นำชุมชน การปฏิบัติงานในหมู่บ้านที่รับผิดชอบโดยเข้ารายงานตัวในการทำ กับผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้าน อสม. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สูงอายุในหมู่บ้านในการเก็บข้อมูลโดยรวมของหมู่บ้าน และทำให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้ประเมินโครงการ

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกพัฒนา ฝ่ายต่าง ๆ องค์การบริหาร ตำบลหนองสรวง พัฒนาการอำเภอขามทะเลสอ เกษตรอำเภอขามทะเลสอ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้านและกองทุนหมู่บ้าน

3. ชาวบ้านบ้านโคกพัฒนา ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติของหมู่บ้านและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมินนี้ผู้ประเมินแบ่งตัวแปรที่กำหนดหน่วยระบบในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน กองทุนหมู่บ้านบ้านโคกพัฒนา สมาชิกผู้กู้แต่ละรายโดยมีตัวแปรและตัวชี้วัดดังนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ ตัวชี้วัดของบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.1 บริบทระดับประเทศ ได้แก่ สภาพของดิน ป่าไม้ ศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่น ๆ ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ประกอบไปด้วยตัวแปรที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ
3. ภาวะขาดดุลการค้าของประเทศ
4. ปัญหาหนี้สินของประชาชนในชาติ
5. สถานะของปัญหาของประเทศในปัจจุบัน
6. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

3.1.2 บริบทระดับท้องถิ่น ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน คือ ป่าไม้ แหล่งน้ำ สภาพดินในหมู่บ้านและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. สภาพหมู่บ้านจากอดีตถึงปัจจุบัน
3. เศรษฐกิจของหมู่บ้าน และชุมชนใกล้เคียง

4. ด้านวัฒนธรรม

5. ข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ลักษณะบางประกอบด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น ภาวะหนี้สินของชาวบ้านการมีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง การเช่าที่ดินทำกิน ฐานะทางการเงินหรือทรัพย์สิน
- วัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิตของท้องถิ่น
- ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น
- ลักษณะบางประการที่แสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน เช่น การละทิ้งถิ่นการแตกแยกของครอบครัว ขาดความสามัคคี โรคระบาดในท้องถิ่น ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

3.2 ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกพัฒนา โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิด เชิงระบบ ประกอบไปด้วยหน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบไปด้วย

ตารางที่ 2 แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A	ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายของรัฐบาล, ระเบียบข้อบังคับที่กำหนด - การประชาสัมพันธ์ - คณะอนุกรรมการ - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - เงินกองทุน 1 ล้านบาท - เงินที่ผู้กู้ชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย - ทุนสะสมของกองทุน (เงินสำรอง)

ตารางที่ 2 แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A (ต่อ)

หน่วยระบบ A	ตัวชี้วัดกระบวนการ ประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำระเบียบกองทุน - การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียน - ระบบบัญชีกองทุน - กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน <ul style="list-style-type: none"> - การรับสมัครสมาชิก - การฟื้นฟูสภาพจากสมาชิก - การทำทะเบียนสมาชิก - กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินของกองทุน <ul style="list-style-type: none"> - การอนุมัติเงินกู้ - การโอนเงินให้ผู้กู้ - การรับชำระหนี้ - การส่งเสริมสมาชิกผู้กู้
	ตัวชี้วัดผลผลิตประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนผู้กู้เงิน - ยอดเงินให้กู้ - จำนวนผู้ชำระเงินตามกำหนด - ยอดเงินผู้ชำระคืนตามกำหนด - อาชีพของสมาชิก - การใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ - ความเข้มแข็งของชุมชน

3.3 สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ตัวชี้วัดของหน่วยระบบนี้คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วย

ตารางที่ 3 แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B	ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ - เงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ - สถานที่ในการประกอบอาชีพ - วัสดุอุปกรณ์ - ความรู้ ประสบการณ์ เทคนิค - แรงงาน
	ตัวชี้วัดกระบวนการ ประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - การทำกิจกรรมดูวิธี - ฤดูกาลเหมาะสม - การหาตลาดที่ดี - გრხნსწსეცვკ - คุณภาพวัตถุดิบ - การทำบัญชี - การวิเคราะห์ประเมิน
หน่วยระบบ B	ตัววัดผลผลิตของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - อาชีพเดิม (หลักและรอง) - สมาชิกในครอบครัว - รายได้ของครอบครัว - หนี้สินของครอบครัว

กล่าวโดยสรุปตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือรายได้เป็นเงินผู้กู้แต่ละรายต้องชำระคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิต

ที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินการของผู้ที่ ประสบความสำเร็จที่ผู้ผู้ ชำระคืนก็จะส่งไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A

ตัวแปรและลักษณะยอคค่าตัวแปร

ตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการประเมินได้กล่าวไว้ใน หัวข้อวัตถุประสงค์ของบทที่ 1 มีดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบลบาท ของบ้านโคกพัฒนาบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

1. การเกิดกองทุน

ตารางที่ 4 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากกองทุนเงิน 1 ตำบล บาท
2. ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
3. ทักษะคนที่ติดต่อกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้ - มีความต้องการกองทุนหมู่บ้าน
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการพิจารณาด้านอาชีพ - สร้างงานสร้างรายได้ - มีผู้สนับสนุนกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของ กองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือและสมัคร เป็นสมาชิกกองทุน - ข้ออื่น ๆ (215.2 ข้อ 1- 12)
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนเงินออมและเงินทุน - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ตำบล

2. การมีระบบบริหารกองทุน

ตารางที่ 5 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - คณะกรรมการกองทุนมีความสามารถในการบริหารกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการบริหารกองทุน - สมาชิกปฏิบัติตามระเบียบกองทุน
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประชุมของคณะกรรมการ - การรับสมัครสมาชิก - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน - การรับเงินฝาก - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การอนุมัติวงเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการขอกู้เงินกองทุน - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่พอใจกับการได้รับเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่พอใจกับการอนุมัติเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม - ยอดเงินสะสมจาก 1 ล้านบาท - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ

3. มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

ตารางที่ 6 มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- นำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน - นำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้ดูแล
3. มีความเข้าใจในเรื่องพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งพาตนเอง	- มีการนำหลักการพึ่งตนเองใช้ในการบริหาร - มีการนำหลักการพึ่งตนเองใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ได้รับความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบริหารกองทุน - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้ดูแล

1.3 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมในที่นี้หมายถึง ศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อ หรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุนหรือผู้ปองร้อย หรือภัยจากธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 7 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม	<ul style="list-style-type: none"> - มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจ หลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านของสมาชิกทุกคน มีใช้เงินที่ รัฐบาลให้ยืม - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการ โดยกรรมการและสมาชิกกองทุนได้
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกผู้กู้มีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้เงินนอกระบบ - สมาชิกผู้กู้มีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงตลาดที่แน่นอน

4. การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ 8 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อย	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของป่า สภาพของดิน สภาพของแหล่งน้ำ - จำนวนประชากร อาชีพดั้งเดิมของประชากร - สาธารณประโยชน์ (ถนน ไฟฟ้า ประปา)

ตารางที่ 8 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น (ต่อ)

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
<p>2. การดำเนินงานที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ</p> <p>1. ทุนด้านการเงิน</p> <p>2. ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ</p> <p>3. ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี</p> <p>4. ทุนทางปัญญา</p> <p>3. มีความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพของผู้</p> <p>1. การเกษตร</p> <p>2. ค้าขาย</p> <p>3. การบริการในชุมชน</p> <p>4. อุตสาหกรรมในครัวเรือน</p> <p>5. การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน - ลักษณะจำนวนประชากร - การประกอบอาชีพและสภาพทางภูมิศาสตร์ - จำนวนวัด / โบสถ์ / มัสยิด - การใช้ภาษาพื้นบ้าน - มีโบราณสถาน / โบราณวัตถุ - อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1 (ข้อ 5) - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ - จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน - แบบรายงาน บร.4 (ข้อ 5) - จำนวนผู้ปฏิบัติงานอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 เพื่อทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบและจัดวางการบรรลุเป้าหมายของโครงการ

1. ปัจจัยทางตรงที่ส่งผลดีในการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

ตารางที่ 9 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- ใครมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวน มากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน - จำนวนทุนสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กร

2. ปัจจัยทางอ้อมที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตารางที่ 10 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การไม่สนับสนุนการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน - จำนวนองค์การของรัฐและเอกชนที่ไม่ให้ การสนับสนุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการอนุมัติเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืน กองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้

ตารางที่ 11 เครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรในชุมชน	- มีองค์กรประกอบอาชีพเดียวกัน - มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตในชุมชน	- มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพ
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	- มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน - มีการจัดตั้ง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ - มีการจำหน่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับตำบลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตารางที่ 12 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	- ลักษณะค่าบนตัวแปรในแบบรายงาน บร. 2
1. ความสามัคคี	
2. ความซื่อสัตย์	
3. ยกย่องคนทำความดี	
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
5. การหาโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	
6. มีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้	
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	
8. มีการรวมตัวตั้งองค์กร	

ตารางที่ 12 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด (ต่อ)

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	
10. มีการช่วยเหลือ เด็ก สตรี และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	
12. ชุมชนสามารถแก้ปัญหาโดยมีการวางแผนงาน	

2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตารางที่ 13 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกองทุนให้กู้ยืมอย่างถาวร - ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี - มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและเป็นกลาง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้าน โลกพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินโครงการดังต่อไปนี้ แผนที่หมู่บ้าน ระบบเครือข่าย การสังเกตและบันทึกแบบรายงานต่าง ๆ (บร.) ได้แก่

แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่สนของประชาชน)

แบบรายงาน บร. 8 (แบบรายงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)

แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนของชุมชนหมู่บ้าน)

แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)

แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินโครงการผู้ประเมินได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บได้เป็นตัวเลขโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 จำนวนประชากร บ้านโคกพัฒนา มี 32 หลังคาเรือน มีประชากร 140 คน เป็นชาย 85 คน หญิง 55 คน

1.2 สมาชิกกองทุน มีจำนวน 54 ราย

- สมาชิกที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ 21 ราย

- สมาชิกที่ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้ และไม่ยื่นขอเงินกู้ 33 ราย

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ โดยมีข้อมูลดังนี้

- แบบรายงาน บร. ต่าง ๆ

- การประชุมเวทีชาวบ้าน

- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

- ข้อมูลมือสอง ได้แก่ กชช 2 ค., จปฐ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ นำมาวิเคราะห์และการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อสร้างข้อสรุปโดยได้กำหนดประเด็นหลักไว้ คือ สภาพที่เอื้ออำนวย ต่อการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการวิเคราะห์อนาคตของกองทุนเงินล้าน โดยพิจารณาศักยภาพของชุมชน โดยมีประเด็นย่อยแต่ละประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไป สภาพความเป็นอยู่ สาธารณูปโภค
2. สภาพที่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - ความสามัคคีในชุมชน
 - จิตสำนึกร่วมกัน เพื่อให้ทราบถึงนโยบายวิธีการ บริหารจัดการกองทุน
 - กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้ทราบถึงนโยบายวิธีการบริหารจัดการกองทุน
 - ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์รวมทั้งร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองต่อไป
3. ความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อค้นหาการวิเคราะห์อนาคตของกองทุนหมู่บ้านโดยพิจารณาศักยภาพชุมชน
 - โครงสร้างขององค์การบริหารและจัดการในชุมชน
 - ความสนับสนุนเกื้อกูลกันภายในชุมชน
 - ความรับผิดชอบของสมาชิกในชุมชน
 - การศึกษาหาความรู้ การหาโอกาสเพิ่มเติมของสมาชิกในชุมชน
 - โครงสร้างพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติของสมาชิกในชุมชน
 - วัฒนธรรมและค่านิยมความเป็นอยู่จากภายนอกชุมชน
 - ความเป็นผู้นำของสมาชิกในชุมชน
 - ความหลากหลายของอาชีพ และวิถีชีวิตของชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมาย

ลักษณะข้อมูลที่ได้จากการประเมิน เป็นข้อมูลจากการจดบันทึกและรวบรวมผลการศึกษากาตสนาม ด้วยวิธีการศึกษาแบบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการวิเคราะห์และตีความหมายของข้อมูลที่เต็มไปด้วยรายละเอียดของคำพูด พฤติกรรม ความคิดเห็นจำเป็นต้องใช้วิธีการที่ละเอียด

และซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อค้นหาความหมาย ค้นหาอธิบาย และสร้างข้อสรุปรวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าว เข้ากับสถานการณ์ บริบทแวดล้อมและความเป็นจริงของบ้านโคกพัฒนา

ข้อมูลในการประเมินครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามที่ได้รวบรวมข้อมูล เกือบทั้งหมดของหมู่บ้าน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมถึงข้อเขียนประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในขั้นนี้ ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา จะได้รับการวิเคราะห์ และตีความหมายข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบข้อมูลจากบันทึกสนาม ข้อมูลสนามไม่ว่าจะมาจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสังเกตแบบมีส่วนร่วม จะต้องได้รับการตรวจสอบ อย่างละเอียดก่อน การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยอาจอยู่ในรูปของสิ่งตีพิมพ์ที่แตกต่างกัน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน รายงานการวิจัย บันทึกการประชุม การใช้ประโยชน์จากเอกสารเหล่านี้ จะต้องใช้เวลาทั้งในการรวบรวม การจัดหมวดหมู่ และการดึงเอาใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ การจัดระบบข้อมูลโดยการแยกข้อมูลออกเป็นหัวข้อหรือประเด็นสำคัญ การใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีทางมนุษยวิทยาในการอธิบาย และตีความหมายการจัดระบบ การอธิบายความหมาย การเชื่อมโยงความสัมพันธ์การเปรียบเทียบ ข้อมูลภาคสนามและข้อมูลเอกสารเข้าด้วยกัน จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ประโยชน์จากแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การใช้เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ เช่น แผนที่ แผนที่ ๑๓๓ นับว่าเป็นสิ่งที่ก่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเป็นอย่างยิ่ง แผนที่แสดงที่ตั้งทางกายภาพภูมิศาสตร์ อาณาเขตติดต่อ ฯลฯ ช่วยช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นภาพและเข้าใจในสิ่งที่บรรยายไปได้ชัดเจนมากขึ้น

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ประเมินโครงการได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบชีพห์ ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการครั้งนี้ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) หลังจากที่รัฐบาลได้อนุมัติให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ปัจจุบันมีผู้ประกอบการในกลุ่ม SMEs กว่า 800,000 บริษัท ซึ่งมีบริษัทจำนวนมากที่ประสบปัญหาทางธุรกิจ ฉะนั้น เพื่อให้ธุรกิจ SMEs อยู่รอด สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เป็นนิตินุคลตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 มีหน้าที่ให้การส่งเสริมพัฒนาสนับสนุน SMEs โดยผ่านการบริหารงานของกองทุนส่งเสริม SMEs มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นผู้กำกับดูแลนโยบายและมีคณะกรรมการบริหารกำกับดูแล การดำเนินงานของสำนักงาน โดยเป็นผู้จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นผู้กำกับดูแลนโยบายและมีคณะกรรมการบริหารกำกับดูแล การดำเนินงานของสำนักงาน โดยเป็นผู้จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการส่งเสริม SMEs ทั้งภาคการผลิตภาคการค้าและบริการของประเทศโดยคำนึงถึงผลการวิจัยและพัฒนา ตลอด

จนสภาพความจำเป็นและเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจและสังคมของปัญหา อาจจัดทำเป็นแผนยาวทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตามความเหมาะสม โดยมียุทธศาสตร์ส่งเสริม SMEs ดังนี้

1. สนับสนุน SMEs ให้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมเป็นแหล่งสร้างสรรค์นวัตกรรมพร้อมกับส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงการให้บริการ SMEs อย่างครบวงจรในลักษณะ One Stop Service.

2. ปรับโครงสร้างภาคการผลิต ภาคการค้าและบริการเพื่อสร้างฐานการผลิตในประเทศให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเอง และสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจโดยพัฒนาคุณภาพคน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต และวิธีผลิตในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าให้ตรงความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

3. สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก เน้นพัฒนารุทธิกิจชุมชน โดยส่งเสริมการระดมทุนในลักษณะกองทุนเวียน เพื่อการค้าเงินธุรกิจควบคู่ไปกับการขยายโครงการสินเชื่อรายย่อยเพื่อบรรเทาปัญหาสภาพคล่องให้มีความสำคัญกับการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่มีการพัฒนารูปแบบ คุณภาพได้มาตรฐานมีเอกลักษณ์เฉพาะรวมทั้งพัฒนาข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงตลาด การกระจายผลผลิตที่เชื่อมโยงระหว่างตลาดท้องถิ่นสู่ตลาดภูมิภาค ระดับประเทศและต่างประเทศ

4. การประยุกต์ใช้และพัฒนาเทคโนโลยี เน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิต สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาตามศักยภาพของคนไทย โดยสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยี เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การยกระดับคุณภาพสินค้ากระตุ้นการพัฒนาวัฒนธรรมทางด้านเทคโนโลยีของตนเอง เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ลดการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

5. ส่งเสริมให้คนมีงานทำ มุ่งสร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวและผู้ประกอบการขนาดเล็ก กระจายโอกาสการมีงานทำในทุก ๆ พื้นที่ทั่วประเทศ ขยายการจ้างงานนอกภาคการเกษตร เพื่อสร้างตลาดแรงงานใหม่ ๆ ให้แก่แรงงานไทย

6. สร้างความเชื่อมโยงของการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างเกื้อกูล เพื่อให้เกิดการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมเท่าเทียมกัน โดยสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจในระดับฐานราก สร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่คนในชนบท พัฒนาการรวมกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงพื้นที่ชนบทและเมือง ส่งเสริมการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่ระดับต่าง ๆ

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้ ข่าวดสาร ช่วยสนับสนุน การฟื้นฟูเศรษฐกิจและการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน บ้านโคกพัฒนา หมู่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังนี้

บ้านโคกพัฒนาก่อตั้งเมื่อพุทธศักราช 2535 หรือประมาณ 10 ปีที่แล้ว โดยแยกหมู่บ้านจากบ้านหนองกก หมู่ที่ 4 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เมื่อเริ่มต้นก่อตั้งหมู่บ้านครั้งแรกมีจำนวน 18 หลังคาเรือนและปัจจุบันมีจำนวน 32 หลังคาเรือน การตั้งถิ่นฐาน จากการสอบถามผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านโคกพัฒนาและบ้านหนองกก ซึ่งเมื่อก่อนเป็นหมู่บ้านเดียวกันโดยมีข้อมูลสรุปได้ดังนี้

เมื่อประมาณ พ.ศ.2490 ได้มีกลุ่มคนอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่บนพื้นที่ของบ้านโคกพัฒนาในปัจจุบัน โดยกลุ่มคนดังกล่าวได้ย้ายถิ่นฐานมาจากบ้านหนองกก สาเหตุของคนย้ายถิ่นฐานเนื่องจากต้องการบุกเบิกที่ดิน เพื่อการเพาะปลูกทางการเกษตร เพราะที่ดินบริเวณนี้ยังเป็นที่ดินว่างเปล่าบุคคลกลุ่มแรกที่มาตั้งถิ่นฐานในบริเวณบ้านโคกพัฒนาในปัจจุบัน มีดังนี้

1. นายอินทร์	นางเล	เอี่ยมสูงเนิน
2. นายมี	นางแจง	ปุมสันเทียะ
3. นายอู๊ด	นางหมี	แคนสันเทียะ
4. นายเนียน	นางนก	กลิ่นค้ำพลู

บุคคลกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐาน ปัจจุบันเสียชีวิตหมดแล้ว

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

- ทำเลที่ตั้งของบ้านโคกพัฒนา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตำบลหนองสรวงอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอขามทะเลสอประมาณ 20 กิโลเมตร หมู่บ้านโคกพัฒนามีพื้นที่ประมาณ 1,062 ไร่

- อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ จดบ้านหนองกก ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ

ทิศใต้ จดบ้านหนองหัวแหวน ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ

ทิศตะวันออก จด บ้านหนองหัวแหวน ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ

ทิศตะวันตก จด บ้านหนองตะครอง ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ

- สภาพดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร โดยบริเวณพื้นที่ที่เป็นที่ดอนเป็นบริเวณที่อยู่อาศัยและใช้ปลูกมันสำปะหลัง ส่วนพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มก็ใช้ทำนาข้าว และมีพื้นที่บางส่วนมีลักษณะพื้นที่ดินเค็ม จึงมีการทำอุตสาหกรรม นาเกลือจากนายทุน ผิวหน้าดินมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ซึ่งทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ดี

- ป่าไม้ พื้นที่สาธารณะและแหล่งน้ำ

ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่ของหมู่บ้านไม่มีแล้ว เนื่องจากชาวบ้านได้ถางเพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำกิน จะมีต้นไม้อยู่ตามบริเวณที่อยู่อาศัยและหัวไร่ปลายนาเท่านั้น

ที่ดินสาธารณะมีอยู่ 1 แห่ง คือ บริเวณสระยายเล ซึ่งเป็นสระน้ำของนางเล เอี่ยมสูงเนินต่อมาได้มอบให้เป็นสาธารณะสมบัติ และมีพื้นที่ประมาณ 6 ไร่ 1 งาน อยู่บริเวณทิศตะวันตกของหมู่บ้าน

- ประชากร

ปัจจุบันบ้านโคกพัฒนามีจำนวนครัวเรือน 32 ครอบครั้ว มีประชากรทั้งหมด 140 คน เป็นชาย 85 คน เป็นหญิง 55 คน

บ้านโคกพัฒนาไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน โดยการศึกษาต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจุบันมีผู้สำเร็จศึกษาสูงสุดคือ

1. นายกิตติศักดิ์ แพทย์สันเทียะ สำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
2. นายอนุชิต เคนสันเทียะ สำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
3. นางสาวกัญญา ธรรมโรง สำเร็จการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)
4. นางสาวธาร คำนสันเทียะ สำเร็จการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

จะเห็นได้ว่ามีผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับเป็นจำนวนน้อยมาก เนื่องจากเป็นสังคมเกษตรกรรม จึงไม่นิยมให้ลูกหลานได้ศึกษาในระดับสูง

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

บ้านโคกพัฒนาเป็นสังคมเกษตรกรรม จึงมีรายได้ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจากการขายผลผลิตทางการเกษตร และประกอบอาชีพรับจ้างหลังจากว่างจากงาน จากการทำเกษตรกรรม โดยแบ่งการประกอบอาชีพดังนี้

1. อาชีพเกษตรกรรม 32 ครัวเรือน

- ทำไร่มันสำปะหลัง 390 ไร่ คิดเป็น 32.44% ของพื้นที่

- ทำนา มีพื้นที่ 400 ไร่ คิดเป็น 38.88% ของพื้นที่
 - เลี้ยงสัตว์ บนที่ว่างจากการเกษตร
2. อาชีพค้าขาย
 - ของชำ 1 คร้วเรือน
 3. อาชีพรับจ้าง
 - ด้านการเกษตร 32 คร้วเรือน
 - ด้านอุตสาหกรรม 15 คร้วเรือน
 4. อุตสาหกรรมในครัวเรือน
 - แปรรูปถั่วลิสง 1 คร้วเรือน

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

- บ้านโคกพัฒนาไม่มีวัดในหมู่บ้าน โดยใช้วัดเพื่อประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาแห่งเดียวกับบ้านหนองกก เพราะเป็นหมู่บ้านที่แยกออกมา

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

เศรษฐกิจโดยรวมบ้านโคกพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเป็นสังคมเกษตรกรรม ไม่ฟุ่มเฟือย และมีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ ดำรงชีพโดยการพึ่งพาธรรมชาติ เช่น ทำอาหารจากแหล่งธรรมชาติ ซึ่งสามารถประหยัดค่าใช้จ่าย และยังขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกด้วย

2) วัฒนธรรมและประเพณีที่เด่น ๆ

ชาวบ้านโคกพัฒนานับถือศาสนาพุทธทุกคน ดังนั้นประเพณีและวัฒนธรรมของไทยที่สืบทอดกับมาแต่อดีต ก็ยังคงปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาเป็นประจำ โดยมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาดังนี้

ตารางที่ 14 ประเพณีประจำหมู่บ้าน

เดือน	ประเพณี
มกราคม	ทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่
เมษายน	วันสงกรานต์
มิถุนายน – กรกฎาคม	วันเข้าพรรษา
กันยายน – ตุลาคม	วันออกพรรษา, ทอดกฐิน
ตุลาคม – พฤศจิกายน	เทศกาลลอยกระทง

นอกเหนือจากประเพณีทางพุทธศาสนาแล้วยังมี การปฏิบัติสืบทอดกันมา อีกหลายอย่างเช่น

1. ประเพณีไหว้ศาลคาบู่ โดยจะทำพิธีเมื่อชาวบ้านมีความพร้อม เพื่อขอพรจากศาลคาบู่เพื่ออยากทราบว่าฝนจะดีหรือไม่ การทำนาทำไร่จะได้ผลดีไหม และเพื่อการขอโชคลาภ และแสดงความเคารพนับถือคาบู่ที่คอยปกป้องรักษาหมู่บ้านให้มีความปลอดภัยตามความเชื่อที่สืบทอดกันมา

2. ประเพณีทำบุญกลางบ้าน เพื่อให้เกิดความสบายใจ แก่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะทำกันในวันขึ้นปีใหม่ เพื่อการเริ่มต้นที่ดีในปีนั้น

3) ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

1. ผู้นำชุมชน ตั้งแต่ตั้งหมู่บ้านมาประมาณ 10 ปี บ้านโคกพัฒนามีผู้นำชุมชนเพียงคนเดียว คือ นายสำราญ แพทย์สันเทียะ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน และชาวบ้านก็ไว้วางใจให้ความเชื่อถือเลือกให้เป็นผู้นำชุมชน ทำให้การทำงานเกิดความต่อเนื่องต่อชุมชน

2. เป็นชุมชนขนาดเล็ก ทำให้สะดวกในการบริหารและปกครอง

4) ลักษณะที่ก่อให้เกิดความไม่เข้มแข็ง

1. สภาพพื้นที่ดินที่มีสภาพเป็นดินเค็ม ถ้าปีใดฝนไม่ตกอย่างสม่ำเสมอทำให้การทำนาข้าวเกิดปัญหาเพราะความเค็มของดิน ทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำมาก บางครั้งถึงกับไม่ได้ผลผลิต เพราะความเค็มของดิน

2. ประชากรในหมู่บ้านขาดผู้มีความรู้ ความสามารถในชุมชนคือมีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับสูงในหมู่บ้านน้อยเกินไป คือ ไม่มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเลย และมีผู้สำเร็จการศึกษาแค่เพียง 1 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพียง 1 คน เท่านั้นเอง

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โลกพัฒนาโดยภาพรวมแบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ หน่วยระบบ A หมายถึง หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ หน่วยระบบ B หมายถึง หน่วยระบบดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ประเมินได้ประเมินโครงการดังกล่าวภาคการสัมภาษณ์ การสอบถาม และการสังเกต หรือการจัดเวทีระดับชาวบ้าน พบว่า ชาวบ้านให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน มีความเข้าใจกฎระเบียบของกองทุนพอสมควร โดยมีผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก จำนวน 54 ราย จากสมาชิกในหมู่บ้าน 140 คน มีสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 21 ราย มีสมาชิกกู้เงินจำนวนน้อยเนื่องจากสมาชิกแต่ละครอบครัวเป็นสมาชิกกองทุนมากกว่า 1 คน
2. การประชาสัมพันธ์ รัฐบาลมีการประชาสัมพันธ์โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดีมาก โดยใช้สื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้ชาวบ้านได้รับความรู้ความเข้าใจต่อโครงการเป็นอย่างดี
3. คณะอนุกรรมการระดับอำเภอให้คำแนะนำในกระบวนการจัดตั้งกองทุนเป็นอย่างดีเนื่องจากบ้าน โลกพัฒนาเป็นชุมชนขนาดเล็กทำให้ได้รับการอนุมัติกองทุนจากคณะอนุกรรมการล่าช้าเพราะต้องมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของกองทุนใหม่
4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โลกพัฒนามาจากการเลือกตั้งจากการจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน มีจำนวน 11 คน โดยเป็นชาย 6 คน หญิง 5 คน

ตารางที่ 15 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโคกพัฒนา

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1. นายสำราญ แพทย์สันเทียะ	ประธาน	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายเลิศ มอญใหม่	รองประธาน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3. นายณรงค์ แขนงุนทด	เลขานุการ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4. นางสุกัญญา ชรรรมโรง	เหรัญญิก	ฝ่ายบัญชีกลุ่มออมทรัพย์
5. นายสายัญ ค่านสันเทียะ	ตรวจสอบบัญชี	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
6. นายจำลอง แคนสันเทียะ	ตรวจสอบบัญชี	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
7. นายกุหลาบ ภูงบดาว	ประชาสัมพันธ์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
8. นายเกษม นำชัยภูมิ	ประชาสัมพันธ์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
9. นางสาวเส้า เฉียบพิมาย	กรรมการ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
10. นางสมฤทัย รุ่งสันเทียะ	กรรมการ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
11. นางวทันยา ผักมือ	กรรมการ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

5. เงินกองทุน 1 ล้านบาท ของบ้านโคกพัฒนาอนุมัติเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ปัจจุบันปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม 21 รายเป็นเงิน 357,000 บาท มีเงินเหลือจำนวน 643,000 บาท

6. เงินที่ผู้กู้ชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย เนื่องจากการกู้ยืมไม่ครบ 1 ปี จึงยังไม่มี การชำระเงินต้นและดอกเบี้ย

7. ทุนสะสมของกองทุน (เงินสำรอง) ปัจจุบันมีเงินสำรองสะสมของกองทุน จำนวน 18,112.14 บาท

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านบ้านโคกพัฒนา โดยคณะกรรมการร่าง ระเบียบข้อบังคับ โดยยึดระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งมีความ เหมาะสมต่อชุมชนจึงได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการระดับอำเภอ

2. ระบบบัญชีกองทุนเป็นระบบบัญชีทั่วไปเข้าใจช่วยในการตรวจสอบและ คณะกองทุนสามารถทำบัญชีได้

3. กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน โดยคณะกรรมการรับสมัครสมาชิกที่มีคุณสมบัติตามที่กองทุนกำหนดทุกประการ และยังมีผู้ใดพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก เพราะไม่มีผู้ใดลาออกหรือปฏิบัติผิดกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุน

4. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินของกองทุน

- สมาชิกผู้กู้เงิน ได้รับการอนุมัติเงินกู้ทุกราย แต่บางรายได้รับเงินน้อยกว่าค่าขอกู้ที่ยื่นต่อกองทุนเพื่อให้เกิดการเหมาะสมกับโครงการ

- การโอนเงินให้ผู้กู้ โดยสมาชิกผู้กู้จะได้รับโอนเงินจากกองทุนทุกท่าน ทรส.สาขาขามทะเลสอ โดยสมาชิกแต่ละรายมีสมุดบัญชีเป็นของตัวเอง ทำให้เกิดความสะดวก และเกิดความผิดพลาดได้ยาก ทำให้เกิดความสบายใจแก่สมาชิกในการรับเงิน

- การรับชำระหนี้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ขอกู้สมาชิกผู้กู้ต้องชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยแก่กองทุนโดยการชำระหนี้ที่ ทรส.สาขาขามทะเลสอ

5. การส่งเสริมสมาชิกผู้กู้ สมาชิกผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนไปประกอบอาชีพเดิมที่ทำอยู่แล้ว จึงไม่มีการส่งเสริมในการประกอบธุรกิจที่ทำอยู่ ซึ่งสมาชิกแต่ละรายที่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของตัวเองอยู่แล้ว

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

1. จำนวนสมาชิกกองทุน กองทุนมีสมาชิกจำนวน 54 ราย จากจำนวนประชากรทั้งหมดของหมู่บ้าน คือ 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 38 ของประชากรของหมู่บ้าน ถือว่ายังมีสมาชิกกองทุนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

2. จำนวนผู้กู้เงินจากจำนวน 54 ราย สมาชิกขอกู้เงิน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 38 ของจำนวนสมาชิกถือว่าสมาชิกขอกู้เงินจำนวนน้อยราย แต่ช่วงที่ได้รับอนุมัติเงินเป็นช่วงที่ยังไม่ถูกฤดูกาลทำให้สมาชิกยังกู้ยืมเงินน้อยรายคาดว่า ถ้าถึงฤดูกาลเพราะปลูกแล้วสมาชิกต้องกู้ยืมเงินจากกองทุนอย่างแน่นอน

3. ยอดเงินให้กู้จากกองทุน 1 ล้านบาท มียอดเงินให้กู้จำนวน 357,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.7 ซึ่งมีเหตุผลเดียวกันกับข้อที่ผ่านมา

4. จำนวนผู้ชำระเงินตามกำหนด ยังไม่มีการชำระเงินเนื่องจากผู้กู้เงินจากกองทุน ไปนั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระเงิน

5. ยอดเงินกู้ชำระคืนตามกำหนด เหตุผลเช่นเดียวกับข้อที่ผ่านมา

6. อาชีพของสมาชิก แบ่งออกเป็นรายละเอียดดังนี้

- เกษตรกรรม 19 ราย
- ค้าขาย 1 ราย

- อุตสาหกรรมในครัวเรือน 1 ราย

อาชีพที่สมาชิกดำเนินการนั้น เป็นอาชีพหลักและรองของครอบครัวทำให้สมาชิกผู้กู้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างดี

7. การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ จากการสัมภาษณ์สมาชิกทุกรายนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้เงินจากกองทุนอย่างชัดเจน

8. ความเข้มแข็งของชุมชน จากแบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2) พบว่าชุมชนมีความเข้มแข็งระดับปานกลาง แต่ (บร.2) เป็นแบบสอบถามข้อมูล อาจมีความคลาดเคลื่อนได้

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ มีผู้กู้ได้รับอนุมัติจำนวน 21 ราย โดยแต่ละรายได้รับการอนุมัติดังนี้

- พัฒนาอาชีพ การผลิตทางการเกษตร 15 ราย (ปลูกมันสำปะหลัง)

1. นางสาวฝน	แบนขุนทด	ได้รับอนุมัติเงินกู้	19,000 บาท
2. นางสาวเส้า	เฉียบพิมาย	ได้รับอนุมัติเงินกู้	20,000 บาท
3. นางลอย	เดินสันเทียะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	18,000 บาท
4. นางเตี้ย	แบนขุนทด	ได้รับอนุมัติเงินกู้	17,000 บาท
5. นายณรงค์	แบนขุนทด	ได้รับอนุมัติเงินกู้	18,000 บาท
6. นางกุหลาบ	ภูงามดาว	ได้รับอนุมัติเงินกู้	13,000 บาท
7. นายถนอม	สรรค์คี	ได้รับอนุมัติเงินกู้	10,000 บาท
8. น.ส.สมพร	ด่านสันเทียะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	8,000 บาท
9. นายอนุ	กลิ่นค้างพลู	ได้รับอนุมัติเงินกู้	18,000 บาท
10. นางจันทิ	บุญหาญ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	9,000 บาท
11. นายมณู	คูสันเทียะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	18,000 บาท
12. นายเหลา	แปลนสันเทียะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	10,000 บาท
13. นางสมฤทัย	รุ่งสันเทียะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	18,000 บาท
14. นางทองแมน	มอญใหม่	ได้รับอนุมัติเงินกู้	20,000 บาท
15. นายสายัญ	ด่านสันเทียะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	18,000 บาท

- พัฒนาอาชีพทางการเกษตร 3 ราย (เลี้ยงวัว)

16. นายบานเย็น	ค่านันเทียมะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	10,000 บาท
17. นายมานิต	คูนันเทียมะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	20,000 บาท
18. นายล้อม	วิเชียรทอง	ได้รับอนุมัติเงินกู้	20,000 บาท
- พัฒนาอาชีพทางการเกษตร 1 ราย (เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ)

19. นางสุกัญญา	ธรรมโรง	ได้รับอนุมัติเงินกู้	40,000 บาท
----------------	---------	----------------------	------------
- พัฒนาอาชีพ 1 ราย (ค้าขาย)

20. นายสำราญ	แพทย์สันเทียมะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	15,000 บาท
--------------	----------------	----------------------	------------
- พัฒนาอาชีพ 1 ราย (ค้าขาย)

21. นายสำราญ	แพทย์สันเทียมะ	ได้รับอนุมัติเงินกู้	18,000 บาท
--------------	----------------	----------------------	------------

2. เงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ มีผู้กู้บางรายเท่านั้นเพิ่มเงินลงทุนเนื่องจากได้รับอนุมัติเงินน้อยเกินไป ซึ่งก็ไม่ทำให้เกิดปัญหาต่อการประกอบอาชีพแต่อย่างใด

3. สถานที่ในการประกอบอาชีพ พื้นที่ในการเกษตรส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านบ้านโคกพัฒนา ส่วนที่อยู่นอกพื้นที่ก็อยู่ไม่ไกลการเดินทางสะดวก ทำให้ไม่เกิดปัญหาในการประกอบอาชีพมีผู้ประกอบอาชีพค้าขายรายเดียวที่ประกอบอาชีพอยู่ต่างถิ่น เนื่องจากเป็นพนักงานบริษัททำให้ต้องประกอบอาชีพอยู่นอกพื้นที่หมู่บ้าน แต่ก็ไม่เป็นปัญหาต่อการติดต่อหรือสอบถามข้อมูล เพราะมีญาติอาศัยอยู่ในบ้านโคกพัฒนาด้วย

4. วัสดุอุปกรณ์

- ผู้ประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ก็เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในครัวเรือน คือ รถไถนา จอบ มีด จึงไม่ต้องจัดซื้อเพิ่มเติม นอกจากการซ่อมบำรุงเท่านั้น

- ผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงวัว และเลี้ยงไก่ อุปกรณ์ในการเลี้ยงต่าง ๆ มีอยู่แล้ว

- ผู้ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนคือการแปรรูปถั่วลิสงนั้น วัสดุอุปกรณ์ก็มีเดิมอยู่แล้วจัดซื้อเพิ่มเติมบางส่วน

ดังนั้นอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพของผู้กู้แต่ละรายจึงไม่มีปัญหาในการประกอบอาชีพ

5. ความรู้ ประสบการณ์ เทคนิค เนื่องจากผู้กู้แต่ละราย ประกอบอาชีพหลักของตนเองอยู่ ดังนั้นจึงไม่เกิดปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญจึงสามารถดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินได้

6. แรงงาน ผู้ทุทุกรายดำเนินการตามวัตถุประสงค์การกู้ยืม โดยให้สมาชิกในครอบครัวเป็นแรงงานในการทำงาน ถ้าหากแรงงานไม่เพียงพอก็จัดหาแรงงานซึ่งเป็นสมาชิกของหมู่บ้านเดียวกันทำให้เกิดการจัดแรงงานในหมู่บ้าน ทำให้เงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน

2.2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

1. การทำกิจกรรมถูกวิธี วิธีการทำกิจกรรมของผู้กู้ แต่ละรายนั้น จะทำการตามขั้นตอนของกิจกรรม คือ

- ผู้ดำเนินการกิจกรรมปลูกมันสำปะหลังมีการดำเนินการดังนี้

1. เตรียมพื้นที่ขุดไว้ในพื้นที่เพาะปลูก
2. ไถเตรียมดิน 2 ครั้ง หลังไถครั้งแรกหว่านปุ๋ยคอกลงในแปลงเมื่อไถครั้งที่ 2 ก็ทำการเพาะปลูก

3. กำจัดวัชพืชครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 พร้อมใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-0 หลังจากนั้น กำจัดวัชพืชอีกครั้ง

4. เก็บเกี่ยวผลผลิตเมื่ออายุระหว่าง 8 – 12 เดือน ซึ่งเป็นการดำเนินการกิจกรรมที่ปฏิบัติตามปกติแต่ละฤดูกาลเพาะปลูก

- ผู้ดำเนินการเลี้ยงสัตว์ (เลี้ยงวัว) โดยมีกิจกรรมดังนี้

1. สร้างโรงเรือนให้ถูกลักษณะ
2. นำวัวไปเลี้ยงตามหัวไร่ ปลายนา โดยไม่รบกวนผู้อื่น
3. จัดหาฟางหรือหญ้ามาไว้เลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง
4. นำพ่อพันธุ์ดีมาผสมเพื่อการขยายพันธุ์ พร้อมกับฉีดวัคซีนป้องกันโรค

โรค

5. จำหน่ายวัวที่มีขนาดตามความต้องการของตลาด

- ผู้ดำเนินการเลี้ยงสัตว์ (ไก่พันธุ์เนื้อ) การดำเนินการอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ของบริษัท

- ผู้ดำเนินการมอดสาหกรรมในครัวเรือน (แปรรูปถั่วลิสง) ดำเนินกิจการตามขั้นตอน คือ จัดหาวัตถุดิบ แปรรูป จำหน่าย

- ผู้ดำเนินการค้าขาย โดยการจัดซื้อหาสินค้าที่ถูกค้าต้องการ มาไว้จำหน่ายในปริมาณที่พอสำหรับการขาย

2. ฤดูกาลเหมาะสม ผู้ทุทุกรายดำเนินการถูกต้อง ตามฤดูกาลและมีความเหมาะสม

3. การหาตลาดที่ดี

- กลุ่มปลูกมันสำปะหลัง จำหน่ายผลผลิตให้กับบริษัทเจ้าพระยาพืชไร่ ซึ่งเป็นบริษัทที่มีมาตรฐานทั้งด้านราคา และการชั่งน้ำหนัก
- กลุ่มเลี้ยงวัว จะซื้อขายโดยมีพ่อค้ามารับซื้อถึงบ้านในราคาที่น่าพอใจกัน

ทั้ง 2 ฝ่าย

- กลุ่มเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ ทางบริษัทเป็นผู้จัดตลาดให้
- กลุ่มแปรรูปถั่วลิสง จัดจำหน่ายสินค้าเองตามร้านค้าในชุมชน หรือ ตลาดใกล้เตียงซึ่งเป็นร้านค้าที่ส่งสินค้าประจำ

4. การขนส่งมีความสะดวก ปานกลาง เพราะถนนในหมู่บ้านเป็นถนนดินลูกรัง จะเกิดความลำบากในช่วงฤดูฝน แต่ก็สามารถนำผลผลิตออกจำหน่ายได้

5. คุณภาพวัตถุดิบ

- กลุ่มปลูกมันสำปะหลัง เลือกใช้พันธุ์พืชเกษตรศาสตร์ ซึ่งให้ผลผลิตต่อไร่สูงใช้ปุ๋ยคอก ซึ่งทำให้ดินเกิดความร่วนซุย ใช้ปุ๋ยเคมีที่มีตรารับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมหรือ (มอก.)

- ผู้แปรรูปถั่วลิสง จะเลือกซื้อวัตถุดิบจากเกษตรกรโดยตรง และซื้อวัตถุดิบจากตลาดสุรนคร โดยเป็นลูกค้าประจำ

6. การทำบัญชี ผู้ผู้ทุกรายไม่ได้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายเอาไว้ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบผลกำไรเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม เพราะเป็นการใช้จ่ายทุกระบบครบครัน ซึ่งเป็นผลเสียในการกระทำกิจกรรม เพราะจำใช้วิธีจำเอาเอง

7. การวิเคราะห์ ประเมินภาพรวมของกระบวนการของหน่วยระบบ B สามารถประเมินได้ว่าผู้ผู้แต่ละรายมีการดำเนินกิจกรรมของตนเองได้ดี แต่มีผลเสียตรงการทำบัญชี ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างหนึ่งแต่ก็ประเมินว่าผู้ผู้ แต่บางรายมีความสามารถในการปฏิบัติตามกระบวนการ ซึ่งสามารถตอบสนองความสำเร็จของโครงการได้

2.2.3 การประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

1. อาชีพเดิม (หลักและรอง) สมาชิกผู้ผู้แต่ละรายนำเงินไปดำเนินกิจกรรมการประกอบอาชีพในอาชีพเดิมของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดผลดีก็เกิดการดำเนินกิจกรรมเพราะจะเกิดการต่อเนื่องในการประกอบอาชีพ

2. สมาชิกในครอบครัว แต่ละครอบครัวของผู้ผู้เป็นส่วนประกอบในการดำเนินกิจกรรมของผู้ผู้ทำให้ไม่ขาดแรงงานในการดำเนินกิจกรรม แต่ทำให้เกิดความเรียนรู้สืบทอดกันไป ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพของตัวเองขึ้นไปได้

3. รายได้ของครอบครัว ผู้ดูแลแต่ละรายมีรายได้ที่แตกต่างกันเนื่องจากกิจกรรมของผู้ดูแลแต่ละรายมีขนาดและชนิดต่างกัน โดยมีรายได้ที่แยกเป็นดังนี้

- ขายผลผลิตจากการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ผู้เยี่ยมเงิน
- รับจ้างแรงงานด้านเกษตรกรรม

ซึ่งรายได้ทั้ง 2 อย่างนี้คือรายได้หลักของครอบครัวผู้ดูแล

4. หนี้สินของครอบครัว ในปัจจุบันผู้ดูแลแต่ละราย เป็นลูกหนี้ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งยังไม่ได้ชำระเนื่องจากยังไม่ครบกำหนดการชำระเงิน จึงไม่สามารถประเมินได้ว่า สมาชิกผู้ดูแลแต่ละรายสามารถชำระหนี้สินที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านได้หรือเปล่า ส่วนหนี้สินนอกระบบไม่มี

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ดูแล

จากการประมวลเทคนิคของผู้ดูแล อาชีพ ปลูกมันสำปะหลัง เลี้ยงวัว เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ ค้าขายและแปรรูปถั่วลิสงในการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน โลกพัฒนา พอสรุปได้ดังนี้

1. อาชีพปลูกมันสำปะหลัง มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ เลือกลงใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่มีคุณภาพคือ พันธุ์เกษตรศาสตร์ การใช้ปุ๋ยคอกในการบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยเคมีในการกระตุ้นผลผลิต กระบวนการที่ดีได้แก่ การไถเตรียมดินก่อนการปลูก ใช้รถไถนาชนิดเดินตามในการกำจัดวัชพืช เพราะสะดวก รวดเร็ว ประหยัดแรงงาน ได้ผลผลิตต่อไร่สูง โดยเฉลี่ยจะได้ผลผลิตไม่ต่ำกว่า 3,000 กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้มีรายได้ที่แน่นอน

2. อาชีพเลี้ยงวัว มีปัจจัยนำเข้าคือ ไซฟอวัว แม่วัวพันธุ์ดี โดยผ่านกระบวนการผสมพันธุ์แท้ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ผลผลิตที่ได้คือลูกวัวพันธุ์ดี ทำให้สามารถขยายพันธุ์ได้ดี

3. อาชีพเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ มีปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ ตัวแพทย์ของบริษัทเป็นผู้ดูแลลูกไก่พันธุ์ดีมีคุณภาพ โดยมีกระบวนการในการเลี้ยงแบบที่บริษัทกำหนดผลที่ได้คือ ไก่มีน้ำหนักดี อัตราการรอดชีวิตสูง ได้รับผลตอบแทนสูงสามารถขยายกำลังเลี้ยงได้เพิ่มขึ้น

4. อาชีพค้าขาย ปัจจัยนำเข้าได้แก่ สินค้าที่ลูกค้าต้องการ มีปริมาณเพิ่มขึ้น และปริมาณลูกค้าเพิ่มขึ้น โดยมีกระบวนการขายเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวทางการค้า สามารถแข่งขันกับร้านอื่น ๆ ได้ ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น สามารถขยายร้านให้มีขนาดใหญ่ขึ้น

5. อาชีพแปรรูปถั่วลิสง ปัจจัยนำเข้าได้แก่ มีเงินทุนในการซื้อวัตถุดิบ เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิต กระบวนการที่ดีได้แก่ เลือกว่าวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ขั้นตอนการผลิตถูกต้องตามวิธี เพราะใช้เครื่องแป็คหีบห่อ ทำให้เกิดการมั่นใจแก่ลูกค้าในการซื้อสินค้า สามารถขยายตลาดออกไปได้ ทำให้เกิดรายได้แก่ผู้ประกอบการ

ตอนที่ 4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. เกิดการเรียนรู้ในชุมชน พบว่าชาวบ้าน โลกพัฒนาให้ความสนใจข่าวสารเพิ่มมากขึ้น เพื่อศึกษาหาความรู้ จากโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่รัฐบาลได้ประชาสัมพันธ์ทางสื่อโฆษณาต่าง ๆ ว่าโครงการดังกล่าวจะมีความเป็นไปอย่างไร จะมีความยั่งยืนหรือไม่
2. ทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านดีขึ้น เมื่อได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนแล้วทำให้ชาวบ้านไม่ต้องไปกู้ยืมเงินนอกระบบที่มีดอกเบี้ยราคาสูง ทำให้เกิดเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านมากขึ้น เพราะทำให้เกิดการจ้างงานการลงทุนเพิ่มขึ้น
3. ทำให้เกิดการตรวจสอบและกล่าวถึงกองทุนเดิมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เพราะต้องเกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างคณะกรรมการบริหารเดิมและคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ว่าคณะกรรมการเดิมมีความสามารถ หรือความโปร่งใสในการบริหารกองทุนเดิมหรือไม่
4. เกิดการพัฒนาบุคลากรในหมู่บ้าน เพราะเมื่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเริ่มดำเนินการทำให้มีการอบรมบุคลากรในระดับต่าง ๆ ขึ้นเป็นประจำทำให้เกิดการพัฒนาบุคลากรในหมู่บ้านได้อีกทาง

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์การทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. การเกิดกองทุนพบว่า ทำให้เกิดความสนใจในกองทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน โลกพัฒนา โดยมีกองทุนที่สำคัญดังนี้

- กลุ่มส่งเสริมอาชีพ โครงการ กขคจ. ก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ.2536
- กองทุนศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2539
- กลุ่มธนาคารข้าว ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2540
- กองทุนอาชีพ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2540

เมื่อเกิดกองทุนหมู่บ้านขึ้น ทำให้มีบุคลากรต่าง ๆ เข้ามาให้ความรู้แก่ชาวบ้านเกิดความต้องการกองทุน 1 ด้านบาท เมื่อกองทุนเข้ามาทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพแก่สมาชิกกองทุน และเกิดการจ้างงานในชุมชนเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน ได้อย่างดี

2. ระบบบริหารกองทุนพบว่า เมื่อมีการคัดเลือกกรรมการบริหารกองทุนเข้ามา กรรมการก็ทำการร่างระเบียบข้อบังคับและรับสมัครสมาชิก เพื่อให้กระบวนการจัดตั้งกองทุนสำเร็จ คือ ได้รับการอนุมัติเงินจากรัฐบาล เมื่อได้รับอนุมัติเงินแล้ว กรรมการบริหารกองทุนสามารถดำเนินงานตามขั้นตอน เช่น การรับสมาชิก การระดมทุนเงินฝาก ตลอดจนการอนุมัติเงิน

ผู้แก่สมาชิก มีการประชุมกรรมการเป็นประจำทุกเดือน คือ ว่าระบบบริหารกองทุนมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จ

3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่ามีการนำหลักการปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินการของผู้ดูแล เช่น การแปรรูปถั่วลิสง โดยการนำทรายมาเป็นตัวป้องกันไม่ให้ถั่วใหม่ในขณะที่คั่วถั่วและทำให้เมล็ดถั่วสุกสม่ำเสมออีกด้วย

4. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่าสมาชิกมีความเข้าใจกองทุนว่าต้องช่วยกันบริหารกองทุน เพราะกองทุนต้องยั่งยืนไปถึงลูกหลาน จึงต้องช่วยกันรักษากันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ร่วมกัน

5. การมีศักยภาพและความเข้มแข็งพบว่า ศักยภาพด้านบริหารยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควรด้านสาธารณูปโภคไม่ครบถ้วนเหมือนชุมชนอื่น เพราะมีเพียงไฟฟ้าใช้อย่างเดียวเท่านั้น ยังไม่มีปะปา ถนนเป็นดินลูกรัง สภาพพื้นดินมีปัญหาดินเค็ม ใช้โรงเรียนกับวัดร่วมกับหมู่บ้านใกล้เคียง แต่ชุมชนมีความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพ ขยันไม่พุ่มเพื่อยทำให้สรุปได้ว่าชุมชนมีความเข้มแข็งพอใจการบริหารจัดการกองทุน 1 ด้านบาท

5.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1. ปัจจัยด้านบวกมีดังนี้

- กองทุนเดิมในหมู่บ้านที่ยังดำเนินการอยู่โดยทุกครอบครัวเป็นสมาชิก
 1. กลุ่มออมทรัพย์ส่งเสริมอาชีพ (กขคจ.)
 2. กองทุนศูนย์ส่งเสริมอาชีพ
 3. กลุ่มธนาคารข้าว
 4. กองทุนฌาปนกิจ

2. ปัจจัยด้านลบ

- สมาชิกบางรายยังไม่พอใจในการอนุมัติเงินกู้
- กลุ่มออมทรัพย์ส่งเสริมอาชีพ (กขคจ.) สมาชิกบางรายยังไม่ชำระเงินคืนแก่

กลุ่ม

5.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

1. มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน คือ กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรอยู่ในโครงการตำบลละ 1 ด้านบาท ซึ่งกำหนดดำเนินการอยู่

2. มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้ เรื่องการปลูกมันสำปะหลัง นำพันธุ์มันมาให้ทดลองปลูก

5.4 ความเข้มแข็งของชุมชน พบว่าจากการใช้แบบเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง - มาก ตรงกับทัศนคติความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น จากการสนทนาแบบเป็นทางการ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม

สรุป

จากผลการติดตามการประเมินโครงการของหมู่บ้านโคกพัฒนา โดยภาพรวมพบว่า ชาวบ้านโคกพัฒนาชุมชนมีความเข้มแข็งระดับปานกลาง สมาชิกในชุมชนมีความขยันอดทนในการประกอบอาชีพ ไม้ฟุ่มเฟื่อย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การบริหารจัดการกองทุนก็สามารถดำเนินงานมาได้แต่ก็มีปัญหาอยู่บ้างเนื่องจากเป็นปีแรกของโครงการ จากการติดตามประเมินโครงการดังกล่าว คาดว่าบ้านโคกพัฒนาสามารถบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโคกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1.1 สรุป

1.1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ของบ้านโคกพัฒนาบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของโครงการ
3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้
4. การค้นหาตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของชุมชน

1.1.2 วิธีการดำเนินการ

1. กำหนดพื้นที่เป้าหมายของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้พื้นที่รับผิดชอบบ้านโคกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
2. ศึกษาสภาพโดยรวมของบริบทชุมชน พร้อมกับการศึกษาระเบียบข้อบังคับและกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป้าหมาย
3. ใช้ชีพีทโมเดลวิเคราะห์ชุมชน กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ หรือตัวชี้วัด ตลอดจนตัวแปรในการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบรายงาน 1 – 12 (บร.1 – 12) และใช้การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม

5. ประมวลวิเคราะห์ข้อมูล ตามลักษณะของข้อมูลและเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเภท

6. นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1.3 ผลการดำเนินงาน

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโลกพัฒนา โดยภาพรวมแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. หน่วยระบบ A หมายถึง หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

(1) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

- นโยบายของรัฐบาลในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองชาวบ้านให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยมีผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก จำนวน 54 ราย จากจำนวนสมาชิกในหมู่บ้าน 140 คน จำนวนครัวเรือน 32 ครอบครัวย โดยสมาชิกของแต่ละครอบครัวเป็นสมาชิกของกองทุนมากกว่า 1 คน

- การประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อพิมพ์ต่างๆ ทำให้ชาวบ้านได้รับความรู้ความเข้าใจต่อโครงการเป็นอย่างดี

- คณะอนุกรรมการระดับอำเภอให้คำแนะนำกระบวนการการจัดตั้งกองทุนเป็นอย่างดี แต่บ้านโลกพัฒนาเป็นชุมชนขนาดเล็กทำให้การอนุมัติล่าช้าเพราะต้องมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มาจากการเลือกตั้งจากการจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน มีจำนวน 11 คน โดยเป็นชาย 6 คน หญิง 5 คน

- เงินกองทุน 1 ล้านบาท ได้รับการอนุมัติเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2545 ปัจจุบัน มีจำนวนสมาชิกผู้กู้ 21 ราย เป็นเงิน 357,000 บาท

- ทุนสะสมของกองทุน (เงินสำรอง) ยอดเงิน 18,112.14 บาท

(2) ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- การจัดทำระเบียบกองทุนโดยคณะกรรมการร่างระเบียบข้อบังคับโดยยึดระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งมีความเหมาะสมต่อชุมชน

- ระบบบัญชีกองทุนเป็นระบบบัญชีทั่วไปเข้าใจง่ายสะดวกต่อการตรวจสอบ และคณะกรรมการกองทุนสามารถทำบัญชีได้

- กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน รับสมัครสมาชิกที่มีคุณสมบัติตามระเบียบกองทุน และยังมีผู้ได้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินของกองทุน สมาชิกได้รับการอนุมัติการขอกู้ทุกราย และเหมาะสมกับโครงการ การโอนเงินและรับเงินผ่านกระบวนการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเมื่อครบกำหนดการชำระเงินกู้ก็เช่นเดียวกัน

- การส่งเสริมสมาชิกผู้กู้ สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนนำเงินทุนไปประกอบอาชีพเดิมที่ทำอยู่แล้ว

(3) ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

- กองทุนหมู่บ้านมีสมาชิก 54 ราย จากจำนวนประชากร 140 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ของประชากรของหมู่บ้าน

- จำนวนผู้กู้เงินจากกองทุนมี 21 ราย จากจำนวนสมาชิก 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 38 ของจำนวนสมาชิกกองทุน จำนวนผู้กู้ขึ้นอยู่กับยังไม่ถึงฤดูกาลเพาะปลูก

- ยอดเงินกู้ยืม 357,000 บาท จากจำนวนเงิน 1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.7

- ผู้ก้นำเงิน ไปส่งเสริมการประกอบอาชีพดังนี้

1. เกษตรกรรม

- ปลูกมันสำปะหลัง 15 ราย

- เลี้ยงสัตว์ 4 ราย

2. ค้าขาย 1 ราย

3. อุตสาหกรรมในครอบครัว 1 ราย

- การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ จากการสัมภาษณ์ตามแบบรายงานศึกษาเจาะลึกรายกรณี (บร.11) สมาชิกทุกรายนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้จากกองทุน

- ความเข้มแข็งของชุมชน จากแบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2) พบว่า ชุมชนมีความเข้มแข็งระดับปานกลาง แต่ (บร.2) เป็นแบบสอบถามข้อมูลอาจมีความคลาดเคลื่อนได้

2. หน่วยระบบ B หมายถึง หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

(1) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

- จำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ จำนวน 21 ราย จากจำนวนผู้ขอกู้ 21 ราย คิดเป็น 100% ของผู้ขอกู้

- เงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ มีผู้กู้บางรายที่เพิ่มเงินลงทุนเนื่องจากต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินงานของผู้กู้แต่อย่างใด

- สถานที่ในการดำเนินการ สมาชิกที่กู้เงินส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีสถานที่ในเขตอำเภอขามทะเลสอ จึงไม่มีปัญหาในการดำเนินการกิจการตามคำขอกู้เงินแต่อย่างใด

- วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการ เนื่องจากเป็นอาชีพหลักของผู้กู้อยู่แล้ว วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการจึงไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

- ความรู้ ประสบการณ์ เทคนิคในการดำเนินการ เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายประกอบอาชีพดังกล่าวอยู่แล้ว จึงไม่เกิดผลกระทบต่อการดำเนินการมากนัก

- แรงงาน ผู้กู้แต่ละรายใช้สมาชิกในครอบครัวในการดำเนินการ แต่ถ้าจำเป็นต้องจ้างแรงงานก็จะจ้างแรงงานในหมู่บ้าน ซึ่งทำให้เกิดการจ้างงานในหมู่บ้าน ทำให้เกิดการหมุนเวียนแรงงานและเงินตรา

(2) ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ B

- วิธีดำเนินการถูกวิธี เนื่องจากสมาชิกผู้กู้และราย ประกอบอาชีพตามคำขอกู้เป็นหลักอยู่แล้ว ดังนั้นวิธีดำเนินการจึงเป็นความถนัดในการดำเนินการอยู่แล้ว

- ฤดูกาลเหมาะสม ผู้กู้ส่วนใหญ่ดำเนินการด้านเกษตรกรรมดังนั้นฤดูกาลจึงมีความสำคัญมาก ดังนั้นผู้กู้แต่ละรายจะกู้เงินเมื่อสามารถดำเนินการได้

- การขาดตลาด การขนส่ง คุณภาพวัตถุดิบ กิจการที่ผู้กู้ดำเนินการอยู่นั้น การตลาดคือว่าอยู่ในสภาวะดี การขนส่งก็มีความสะดวกพอสมควร ทำให้ไม่เกิดปัญหาในการดำเนินการ

- การทำบัญชี ผู้กู้ทุกรายไม่ได้ทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพราะเป็นการใช้จ่ายเงินในระบบครอบครัว ซึ่งเป็นผลเสียในการทำการ ผู้วิจัยได้แนะนำให้มีการทำบัญชีในการดำเนินการเพื่อตรวจสอบผลกำไรหรือขาดทุนเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ

(3) การประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

- อาชีพเดิม สมาชิกผู้กู้แต่ละรายนำเงินไปดำเนินการที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพรองของตนเองอยู่แล้ว ทำให้เกิดผลดีในการดำเนินการเพราะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการประกอบอาชีพ

- สมาชิกในครอบครัว การดำเนินการของผู้กู้จะใช้มีมากในครอบครัวเป็นผู้ช่วยดำเนินการทำให้เกิดการเรียนรู้สืบทอดกันไป

- รายได้ของครอบครัว แต่ละครอบครัวดำเนินกิจการและขนาดแตกต่างกัน และสมาชิกที่ช่วยดำเนินการก็ไม่เท่ากัน ทำให้รายได้ของสมาชิกแต่ละรายไม่เท่ากัน
- หนี้สินของครอบครัว สมาชิกผู้กู้ทุกรายไม่มีหนี้สินนอกระบบแต่มีสมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอำเภอขามทะเลสอ

1.2 อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านโคกพัฒนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ของบ้านโคกพัฒนาบรรลุเป้าหมายตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีแนวโน้มที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเพราะสมาชิกของกองทุนมีความร่วมมือและให้ความสำคัญต่อกองทุน และคณะกรรมการของกองทุนก็ดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้ทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของโครงการ ปัจจัยทางด้านบวกคือสมาชิกส่วนใหญ่ของชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน และกองทุนต่าง ๆ ในชุมชนที่มีอยู่เดิมก็ยังคงอยู่ ส่วนปัจจัยทางด้านลบคือ มีจำนวนสมาชิกในชุมชนไม่กี่รายที่ไม่สนับสนุนกองทุน และมีผู้กู้บางรายที่ไม่พอใจกับการอนุมัติเงินกู้ ซึ่งสรุปได้ว่าปัจจัยทางด้านบวกมีจำนวนสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมมากกว่าปัจจัยด้านลบ ดังนั้นแนวโน้มของสมาชิกในชุมชนจะมาสนับสนุนปัจจัยทางด้านบวกมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 กองทุนหมู่บ้านทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายองค์กรของการเรียนรู้ ปัจจุบันในตำบลหนองสวรรค์มีกลุ่มผลิตข้าวเกรียบผลไม้และกลุ่มผลิตดอกไม้จันทร์ คาดว่าในอนาคตสมาชิกในชุมชนบ้านโคกพัฒนาสามารถตั้งกลุ่มปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งแสดงว่าชุมชนมีความเข้มแข็ง

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- ความผิดพลาดจากการบริหารกองทุนต่าง ๆ ในอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นปัจจัยผลักดันที่ทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความกระตือรือร้นเพื่อให้โครงการกองทุนหมู่บ้าน และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

- สมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญต่อกองทุนทุกกองทุนในชุมชนเพราะกองทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันจะส่งผลไปถึงลูกหลานหรือคนรุ่นหลังของชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- จำนวนเงินกู้ที่น้อยเกินไปที่ได้รับการอนุมัติทำให้เกิดความไม่พอใจต่อสมาชิกบางราย

- การค้างชำระหนี้ต่อกองทุนเดิม ในหมู่บ้านเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สมาชิกบางรายไม่สามารถกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทได้

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

- เกิดองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน คือ กลุ่มผู้เลี้ยงสุกร ซึ่งเป็นโครงการต่อยอดตำบลละ 1 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่

4. ตัวชี้วัดความเข้มของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

สมาชิกในชุมชนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เช่น การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ก็จะสนับสนุนบุคคลในชุมชนเดียวกันหรือชุมชนใกล้เคียงกัน คือ สมาชิกไม่ยอมเป็นหัวคะแนนให้คนนอกพื้นที่ หรือให้ความร่วมมือสนับสนุนเมื่อมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การซ่อมแซมถนนในชุมชน การทำความสะอาดชุมชน เป็นต้น

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) สมาชิกมีเงินกองทุนเพื่อมากขึ้นในการประกอบอาชีพ

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct impact) สมาชิกผู้กู้สามารถนำเงินมาชำระคืนแก่กองทุนและสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีศักยภาพ

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) สมาชิกในชุมชนเล็กย้ายถิ่นฐานในการประกอบอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การอนุมัติเงินกู้ยืมควรให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาโดยไม่ต้องจัดเวทีประชาคมเพื่อหาข้อยุติ ถ้าวางเงินไม่เกิน 5 หมื่นบาท

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ระยะเวลาชำระเงินกู้ยืม ควรพิจารณาจากโครงการที่ผู้กู้ขอกู้เพื่อความเหมาะสมในการประกอบอาชีพ

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สำนักงานของกองทุนควรมีสถานที่อย่างเป็นทางการ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและสมาชิกของทุน

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรส่งเสริมให้สมาชิกที่รวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพสามารถกู้ยืมเงินได้ในวงเงินที่สูงกว่าแบบรายบุคคล

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 จัดทำงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้สมาชิก เพื่อการศึกษาดูงานจากกลุ่มอื่น เพื่อการพัฒนาอาชีพ

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในชุมชนทั้งระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ถ้ามีการวิจัยในลักษณะเดียวกับบัณฑิตอาสาของทุนหมู่บ้าน ควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจัยมากกว่านี้

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง . สำนักงานเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช) กชช 2 ค. ปี 2544. ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน บ้านโคกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา.

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกพัฒนา หมู่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545. ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน : ศรีสยามพรีนซ์ แอนด์แพคท์ จำกัด.

สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545 ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสูรนารี , มหาวิทยาลัย, คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ (โรเนียวเข้าเล่ม).

สถิติข้อมูลการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

ศ.ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ “รวมบทความทางการประเมินโครงการ”. พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักพิมพ์แห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544 หน้า 221 – 234..

อดิศักดิ์ นนทวงษ์ . 2545 “เส้นทางเศรษฐกิจ (อาชีพอิสระของคนทำกิน)” มติชน สิงหาคม 2545 ,
หน้า 42 – 43.

